

NOU

Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974

NOU 1973: 53

**NORGES
OFFENTLIGE
UTREDNINGER**

**Forbruker- og
administrasjons-
departementet**

UNIVERSITETSFORLAGET

NOU

Norges offentlige utredninger

1973

Seriens redaksjon:
STATENS TRYKNINGSKONTOR

1. Åpne eller lukkede møter i formannskap, fylkesutvalg m. v.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
2. Kunstnerstipend.
Kirke- og undervisningsdepartementet
3. Skattlegging av boliger.
Finans- og tolldepartementet
4. Finansieringsordningen for velferdsvirksomheten for sjøfolk.
Departementet for handel og skipsfart
5. Boliger for studenter og elever.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
6. Den tvungne voldgifts problem i norsk arbeidsliv.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
7. Salgstider for utsalgssteder.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
8. Erstatningsansvar for forurensingsskader.
Industridepartementet
9. Skogbeskatningen.
Finans- og tolldepartementet
10. Kostholdet til sjøs.
Departementet for handel og skipsfart
11. Ansattes medbestemmelsesrett i statselskaper.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
12. Organisasjonsmønster for sykepleietjenesten på postplan.
Sosialdepartementet
13. Offentlig arbeidstilsyn for skip.
Departementet for handel og skipsfart
14. Sikkerhetsundervisning i de maritime skoler.
Kirke- og undervisningsdepartementet
15. Utdanning av spesialpedagogar.
Kyrkje- og undervisningsdepartementet
16. Avsetning av skogsvirke på Vestlandet.
Landbruksdepartementet
17. Innvandringspolitikk.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
18. Alkoholistsorg.
Sosialdepartementet
19. Naturvern på Svalbard.
Miljøverndepartementet
20. Lederopplæring.
Kirke- og undervisningsdepartementet
21. Statens sauvalgarter.
Landbruksdepartementet
22. Dagspressens økonomi.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
23. Programbudsjettering.
Finans- og tolldepartementet
24. Etterutdanning av maskinister og maskinsjefer i Handelsflåten.
Kirke- og undervisningsdepartementet
25. Omsorg for psykisk utviklingshemmede.
Sosialdepartementet
26. Eldres helse, aktivitet og trivsel.
Sosialdepartementet
27. Skjenking av øl i Forsvarets mannskapskantiner.
Forsvarsdepartementet
28. Om landsdelsplan for Agder og Rogaland.
Miljøverndepartementet
29. Kommunal- og arbeidsdepartementet. Overføring av arbeidsoppgaver til fylkene. Delegering av myndighet.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
30. Regulering av grunnbeløpet i Folketrygden.
Sosialdepartementet
31. Eiendomsdeling, kartforretning m. v.
Landbruksdepartementet
32. Sykehusbygg.
Sosialdepartementet
33. Matematikk i grunnskolen.
Kyrkje- og undervisningsdepartementet
34. Opprettelse av rådmannskontorer i fylkeskommunene.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
35. Systematiske tiltak for en bedre primærhelsetjeneste.
Sosialdepartementet
36. Om prisproblemene.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
37. Kvinnetjenesten i Forsvaret.
Forsvarsdepartementet
38. Personalvalget ved stortingsvalg og kommunevalg.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
39. Ervervsmessig hjemmearbeid.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
40. Norsk konfeksjonsindustri og dens konkurransevne.
Industridepartementet
41. Tjenestepensjon i staten.
Sosialdepartementet
42. Om prisstoppiltak.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
43. Planlegging av databehandlingen i forvaltningen.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
44. Losrekruttering og losutdanning m. v.
Fiskeridepartementet
45. Om fiske i sjøen på søn- og helligdager.
Fiskeridepartementet
46. Erstatningsansvar for skade ved oljesøl fra skip.
Justisdepartementet
47. Om odelsprosessen.
Justisdepartementet
48. Støtte til visse skogdistrikter.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
49. Utdanning av personell i aldersinstitusjoner.
Sosialdepartementet
50. Innenlandske flyruter.
Samferdselsdepartementet
51. Resirkulering og avfallsbehandling.
Miljøverndepartementet
52. Administrative og økonomiske konsekvenser av lover m. v.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
53. Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet

NORGES OFFENTLIGE UTREDNINGER

NOU 1973: 53

Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974

Rapport nr. 1, 1973
fra Det tekniske beregningsutvalg
for inntektsoppgjørene
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
Oslo, 23. november 1973

UNIVERSITETSFORLAGET

OSLO — BERGEN — TROMSØ

ISBN 82-00-70107-7

Harald Lyche & Co. A.s, Drammen

Til Forbruker- og administrasjonsdepartementet.

I forståelse med Forbruker- og administrasjonsdepartementet og de organisasjoner som er representert i Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene, legger utvalget hermed fram foreløpig materiale til bruk under forberedelsene til det kommende inntektsoppgjør. Beregningsutvalget vil legge fram en revidert og mer utførlig rapport senere når nasjonalregnskapstall for 1973 er blitt tilgjengelige.

I denne foreløpige rapport har Beregningsutvalget samlet en del tall og beregninger av den type som vanligvis er å finne i utvalgets rapporter. I tillegg er det tatt med et avsnitt med en vurdering av utsiktene for eksport- og importprisene i 1974. Derimot har Beregningsutvalget i denne omgang ikke funnet det mulig å utarbeide prognoser over virkningene på priser og inntekter av alternative inntektsoppgjør.

Slike prognoser vil bli utarbeidet senere og tatt inn i Beregningsutvalgets endelige rapport over nyttår.

Som vanlig er teksten i de fleste avsnitt knapp. En har med hensikt stort sett nøyd seg med nødvendige tekniske kommentarer og ellers valgt å la tallene tale for seg selv uten vurdering fra Beregningsutvalgets side. De tall som er gitt for 1973 er foreløpige og kan bli endret.

Som rådgivere for Beregningsutvalget med møterett har deltatt direktør Hans Bjaaland, Norsk Arbeidsgiverforening, cand oecon. Øistein Gulbrandsen, Landsorganisasjonen i Norge, generalsekretær Trygve Kaldahl, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, byråsjef Bernhard Nestaas, Forbruker- og administrasjonsdepartementet, byråsjef Jostein Tjore, Finansdepartementet og konsulent Sigurd Tveitereid, Statistisk Sentralbyrå.

Oslo, 23. november 1973.

Odd Aukrust
formann

Hallvard Borgenvik

Paul M. Dalberg

Jon Rikvold

Steinar Sandvik

Knut Skipenes

Lars Aarvig

Innhold.

Kapittel 1. Lønnsutviklingen i senere år	5
Kapittel 2. Utviklingen i disponibel realinntekt	9
Kapittel 3. Konsumprisutviklingen i de senere år	16
Kapittel 4. Utviklingen i konkurransevnen	21
Kapittel 5. Anslag på konsumprisindeksen for månedene november og desember 1973	25
Kapittel 6. Det internasjonale konjunkturbilde	25
Kapittel 7. Utviklingen i eksport- og importprisene	27

KAPITTEL 1

Lønnsutviklingen i senere år.

1. Lønnsutviklingen for hovedgrupper

Lønnsøkningen i *industrien* var noe svakere i 1972 enn de to foregående år. Dette skyldes først og fremst en noe svakere lønnsglidning, men den tariffmessige lønnsøkningen var også mindre i 1972 enn i de to foregående år. Fra 1971 til 1972 steg den gjennomsnittlige timefortjeneste for voksne industriarbeidere (menn og kvinner) med 8,9%.

Fra 1972 til 1973 ser det ut til at den gjennomsnittlige timefortjeneste vil stige med 10,5%. Fra 1. halvår 1972 til 1. halvår 1973 steg denne timefortjenesten med 10,4%. Fra 10. april 1973 ble det gitt et indekstillegg på 58 øre pr. time som tilsvarte en lønnsforhøyelse på ca. 3,5%. Det ble samtidig gitt et innebygget tillegg på 20 øre pr. time og et tillegg i henhold til avtalen om fortjenesteutviklingsgaranti. Disse tilleggene slår helt ut i 2. halvår 1973. På den annen side fant det sted en noe svakere lønnsglidning i 3. kvartal 1973 enn i 1. halvår, men denne lønnsglidningen ser på ny til å være på vei oppover i årets siste kvartal. Mens timefortjenesten gjennomsnittlig steg med 8,2% pr. år i tidsrommet 1964—1968 utgjorde stigningen 10,7% pr. år i tidsrommet 1968—1972.

Da arbeidslønnen både er inntekt for lønsmottakerne og utgift eller produksjonskostnad for bedriftene, trenger man flere lønnsbegrep for å beskrive lønnsutviklingen. I tabell 1a er det gitt en oversikt over utviklingen i den gjennomsnittlige timefortjeneste for voksne industriarbeidere såvel eksklusive som inklusive betaling for helge- og feriedager samt inklusive både betalingen for helge- og feriedager og arbeidsgiveravgiftene til trygdene. Det siste lønnsbegrep er det mest relevante av disse begrepene når det gjelder å beskrive utviklingen i lønnskostnadene. Dessuten har man beskrevet utviklingen ved hjelp av beregnet årslønn. Dette lønnsbegrep fremkommer ved å multiplisere gjennomsnittlig timefortjeneste inklusive betaling for helge- og feriedager med antall faktisk arbeidede timer i året. Beregnet årslønn inkluderer ikke dagpenger under sykdom, idet disse ytelsene utbetales av trygdekantorene og derfor ikke kommer med i bedriftenes lønningsregnskaper.

Beregnet årslønn for industriarbeidere viser en stigning på 7,9% fra 1971—1972, mens den gjen-

nomsnittlige timefortjeneste inklusive betaling for helge- og feriedager steg med 9,2%. Når den beregnede årslønn steg svakere enn timefortjenesten, skyldes dette en nedgang i antall faktisk arbeidede timer, bl. a. som følge av lengere sykefravær. For det lengere sykefravær utbetales det dagpenger som tilsvarende 90% av netto arbeidsinntekt (etter fradrag av skatt). Fra 1972 til 1973 antas beregnet årslønn å ville stige med 10,7%, idet det bare ser ut til å finne sted en ubetydelig nedgang i antall arbeidede timer, mens betalingen for helligdager slår sterkere ut enn i 1972.

Lønnskostnadene pr. timeverk eller gjennomsnittlig timefortjeneste inklusive betaling for helge- og feriedager og arbeidsgiveravgiftene til trygdene, steg med 10,7% fra 1971 til 1972. Fra 1972 til 1973 antas lønnskostnadene pr. timeverk å ville stige med 12,9%. Den sterkere stigning i lønnskostnadene pr. timeverk enn i timefortjenesten inklusive betaling for helge- og feriedager skyldes at arbeidsgiveravgiften til Folkestrygden ble hevet fra 14,8% av brutto lønn i 1972 til 16,7% i 1973. Dessuten ble premien til Sykelønnsordningen mellom N.A.F. og LO hevet fra 2,1 til 2,5% av brutto lønn pr. 1. juli 1972. Denne premieforhøyelsen slår helt ut i 1973.

I *bygg- og anleggsvirksomhet* steg den gjennomsnittlige timefortjeneste eksklusive betaling for helge- og feriedager med 8,8% fra 1971 til 1972 eller noe svakere enn i industrien. Beregnet årslønn viste samtidig en stigning på 7,9% og lønnskostnadene pr. timeverk en stigning på 10,6%. Fra 1972 til 1973 antas den gjennomsnittlige timefortjeneste å ville stige med ca. 7,7%, beregnet årslønn med ca. 7,3% og lønnskostnadene pr. timeverk med ca. 9,7%. Dette er en noe svakere stigning enn i industrien.

I *varehandelen* steg den gjennomsnittlige månedsfortjeneste med 9,6% fra mars 1972 til mars 1973. Fra 16. mai 1973 ble det gitt et indekstillegg på kr. 42,— pr. måned til alle som var lønnet med kr. 1.800,— til kr. 2.469,— pr. måned og med kr. 52,— pr. måned til alle som var lønnet med kr. 2.470,— pr. måned eller mer. Disse tilleggene tilsvarte et lønnstillegg på ca. 1,8% på gjennomsnittsfortjenesten pr. 1. mars 1973 og fulgte forøvrig opplegget for indeksopp-

gjøret i industrien. Varehandelen har dessuten hatt tariffrevisjon i år. Fra 16. oktober ble høyeste minstelønnsatts hevet med kr. 220,— pr. måned og de personlige lønninger utover høyeste minstelønnsatts med kr. 165,— pr. måned. Fra 16. oktober 1974 skal høyeste minstelønnsatts heves ytterligere med kr. 110,— pr. måned og de personlige lønninger med kr. 85,—. Lønnstilleggene pr. 16. oktober 1973 tilsvarer en lønnsforhøyelse på ca. 7%. Fra 1972 til 1973 antas det at lønnskostnadene i varehandelen vil vise den samme stigning som i industrien eller med ca. 12,9%.

I *sjøfarten* steg fortjenesten for voksne sjøfolk i utenriksfart med gjennomsnittlig 12,3% fra mars 1972 til mars 1973. Tariffrevisjonen høsten 1972 slo ut med en lønnsforhøyelse på ca. 11% fra 1. desember. Pr. 1. november 1973 ble det gitt et indekstillegg og et innebygget tillegg som i alt slo ut med en lønnsforhøyelse på ca. 10%. Fra 1972 til 1973 antas lønnskostnadene pr. årsverk i sjøfarten å ville stige med ca. 13%.

Lønnsutviklingen for *offentlige ansatte* er det vanskelig å få et fullgodt inntrykk av bare ved en vurdering av regulativlønnsutviklingen.

Ved oppgjøret for *statstjenestemenn* i 1972 ble en del av den økonomiske rammen for oppgjøret avsatt til opprykk og justeringer. Sammen med lønnsglidningen for statsansatte — antatt å være av størrelsesorden 1,5 prosent pr. år — må disse forhold tas i betraktning sammen med

regulativlønnsutviklingen ved en sammenlikning med lønnsutviklingen for ansatte i det private arbeidsliv.

Et vanlig utgangspunkt ved beregning av lønnsutviklingen for statstjenestemenn er å benytte lønnsklasse 12/4 som en representativ lønnsklasse. Innenfor denne lønnsklassen har regulativlønnen i siste avtaleperiode steget med kr. 4 780 eller 13,3 prosent til kr. 40 590.

For andre lønnsklasser har de prosentvise tariff tillegg tildels vært større. De gjennomsnittlige tariff tillegg fra statstjenestemenn i perioden er beregnet slik:

1. avtaleår: Generelt tillegg	5,70 prosent
Lavtlønnstillegg	1,36 «
Søndagstillegg	0,33 «
Diverse	0,09 «
	7,48 prosent
2. avtaleår: Indekstillegg + innebygget tillegg	7,20 prosent
Justeringer	0,66 «
Arbeidstidforkortning	0,15 «
Diverse	0,14 «
	8,15 prosent

For avtaleperioden under ett utgjør tilleggene ca. 16,2 prosent ($1,0748 \times 1,0815 = 1,162$). De gjennomsnittlige faktiske fortjenester for statstjenestemenn har steget noe sterkere enn dette, idet det må gjøres tillegg for lønnsglidningen.

Tabell 1 a. Lønnsutviklingen for voksne arbeidere i industrien (gjennomsnitt for menn og kvinner).

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 ¹⁾
Gjennomsnittlig timefortjeneste ekskl. helgedager og feriepenger øre	996	1078	1182	1324	1490	1622	1792
Stigning fra foregående år %	7.8	8.2	9.6	12.0	12.5	8.9	10.5
Indirekte personalkostnader i prosent av gjennomsnittlig timefortjeneste ekskl. betaling for helgedager:							
Betaling for helgedager %	2.9	3.4	3.3	2.9	2.8	3.1	3.6
Feriepenger %	10.0	10.0	10.0	10.0	10.1	10.1	10.1
Arbeidsgiveravgiftene til trygdene . %	12.6	13.4	14.8	15.4	17.5	19.4	21.8
Gjennomsnittlig timefortjeneste inkl. betaling for helgedager og feriepenger	1124	1222	1339	1495	1682	1836	2038
Stigning fra foregående år %	8.8	8.7	9.6	11.7	12.5	9.2	11.0
Bedriftenes lønnskostnader pr. timeverk ²⁾ øre	1250	1367	1514	1699	1943	2151	2428
Stigning fra foregående år %	10.2	9.4	10.8	12.2	14.4	10.7	12.9
Stigning i beregnet årslønn (ekskl. sykepenger) fra foregående år %	7.1	5.8	6.3	10.4	11.0	7.9	10.7

1) Anslag for 1973.

2) Gjennomsnittlig timefortjeneste inkl. betaling for helgedager, feriepenger samt arbeidsgiveravgiftene til trygdene.

2. Lønnsspredningen

Under tariffrevisjonen i 1972 ble det gitt et lavtlønnstillegg etter samme mønster som ved tariffrevisjonen i 1970. Lavtlønnstillegget ble fordelt bransjevis etter det gjennomsnittlige lønnsnivå for menn i den enkelte bransje i forhold til industriens gjennomsnitt. Bransjer med et lønnsnivå på 79.9% eller lavere av industriens gjennomsnitt fikk det største lavtlønnstillegg på 45 øre pr. time. Med stigende fortjenestenivå ble lavtlønnstillegget nedtrappet slik at det utgjorde 8 øre pr. time for bransjer med et lønnsnivå mellom 100.0 og 114.9% av industriens gjennomsnitt. Gjennomsnittlig slo lavtlønnstillegget ut med en lønnsøkning på vel 15 øre pr. time. For menn slo tillegget ut med en lønnsøkning på 14 øre pr. time mens tillegget utgjorde i gjennomsnitt 24 øre pr. time for kvinner. Dessuten ble det i enkelte fag gitt spesielle tillegg som gjennomsnittlig slo ut med en lønnsøkning for voksne menn på ca. 6 øre pr. time. Det generelle tillegg i 1972 som ble gitt alle voksne arbeidere, utgjorde 35 øre pr. time. Dette tilsvarte selvsagt en større prosentvis lønnsforhøyelse for de lavere enn for de høyere lønnede. Lønnstilleggene i 1972 ble gitt med virkning fra 10. april. Disse tilleggene slo derfor helt ut i lønnsstatistikken for 3. kvartal 1972.

Utviklingen i det relative lønnsnivå for voksne menn fra 3. kvartal 1971 til 3. kvartal 1972 fremgår av tabell 1b. Lavtlønnsbransjene finner man innen nærings- og nytelsesmiddelindustrien, tekstil- og bekledningsindustrien, visse deler av treindustrien og den mineralbearbeidende industri og i transportsektoren. Statistikken viser at plasseringen av lavtlønnsfagene ikke har endret seg mye fra 1971 til 1972.

Sammenlikner man lønnsnivået etter tariffrevisjonen i 1972, dvs. i 3. kvartal, med lønnsnivået i 3. kvartal 1971, har garverier og lærfabrikker og wallboardfabrikker bedret sin relative plassering med 4 prosentenheter, sildoljefabrikker, oljemøller og fettraffinerier og rutebilselskaper med 3 prosentenheter, konservesfabrikker, hermetikkfabrikker, margarinfabrikker, trelastbruk, plastindustri og transportvirksomhet med 2 prosentenheter. På den annen side har lærvare- og sportsartikkelfabrikker, papirvarefabrikker og betongvarefabrikker tapt terreng med 4 prosentenheter, sprengstoffindustri, fajanse- og porselensindustri og elektrokjemisk industri med 3 prosentenheter og filet- og fryseribedrifter, skofabrikker, trevarefabrikker, gummivarefabrikker, teglverk, karosserifabrikker og radiofabrikker med 2 prosentenheter. Disse forandringer opp eller ned som også kan skyldes tilfeldige forhold, endrer imidlertid ikke bildet av bransjenes relative plassering i lønnsbildet. Dette bildet var i 3. kvartal 1972 omtrent nøyaktig det samme som i de tidligere år som er gjengitt i tabell 1b.

Da lønnsstatistikken for arbeidere i industrien for 3. kvartal 1973 ennå ikke foreligger, er bransjenes relative plassering i lønnsbildet i 1973 beregnet på grunnlag av statistikken for 2. kvartal. På grunn av sesongvariasjonene er bransjenes relative lønnsnivå også beregnet for 2. kvartal 1972 for å få det best mulige sammenligningsgrunnlag. Kanskje synes tallene for 2. kvartal 1973 å vise en tendens til større lønns-spredning, men det er vanskelig å trekke endelige konklusjoner før statistikken for 3. kvartal foreligger.

Tabell 1 b. *Bransjevis oversikt over det relative lønnsnivå¹⁾ i 3. kvartal 1965 til 2. kvartal 1973.**Voksne menn i industrien = 100*

	3. kv. 1965	3. kv. 1967	3. kv. 1969	3. kv. 1970	3. kv. 1971	3. kv. 1972	2. kv. 1972	2. kv. 1973
VOKSNE MENN:								
Bergverk.....	109	113	109	106	106	105	107	106
Industri ialt	100	100	100	100	100	100	100	100
Herav:								
Kjøttindustri	93	95	97	96	94	95	94	91
Konservesfabrikker	83	86	85	86	85	87	85	82
Filet- og fryseribedrifter ..	97	100	98	95	92	90	91	89
Hermetikkfabrikker	78	81	80	84	81	83	82	81
Sildoljefabrikker	96	97	96	95	90	93	83	89
Margarinfabrikker	92	90	92	92	91	93	95	95
Møller	92	92	90	89	89	88	88	86
Bakerier	92	90	94	92	90	91	87	87
Sjokoladefabrikker	102	100	97	96	93	94	92	91
Bryggerier	91	94	95	92	92	92	94	97
Tobakksfabrikker	92	92	90	90	87	88	90	87
Tekstilfabrikker.....	87	88	87	87	86	86	86	84
Trikotasjefabrikker	86	87	88	89	—	—	—	—
Konfeksjonsfabrikker	92	92	92	89	89	89	89	87
Garverier og lærfabrikker .	94	92	90	95	89	93	90	89
Lærvare og sportsart.fabr..	99	95	91	90	92	88	89	87
Skofabrikker	95	94	93	91	88	86	87	87
Trelastbruk	88	87	88	88	86	88	87	87
Trevarefabrikker	102	102	100	100	97	95	95	95
Møbelindustri.....	92	93	95	94	90	90	89	88
Papirindustri	98	96	95	99	98	97	97	97
Wallboardfabrikker	99	97	94	98	98	102	99	101
Eskefabrikker	106	103	103	101	100	101	101	101
Papirvarefabrikker	99	100	104	100	98	94	93	95
Bokbinderier	105	105	106	104	102	103	102	99
Boktrykkerier	113	111	114	111	111	111	111	108
Litotrykkerier	108	110	114	110	110	111	110	109

¹⁾ Beregnet på grunnlag av gjennomsnittlig timefortjeneste eksklusiv betaling for helligdager og feriepenger.

Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974

Tab. 1 b. forts.

	3. kv. 1965	3. kv. 1967	3. kv. 1969	3. kv. 1970	3. kv. 1971	3. kv. 1972	2. kv. 1972	2. kv. 1973
Sprengstoffindustri	102	98	99	99	103	100	103	100
Gummivarefabrikker	100	99	96	96	95	93	94	94
Maling- og lakkindustri	93	94	95	94	94	94	95	102
Plastindustri	95	92	93	96	95	97	95	96
Oljemøller og fettraffinerier	96	95	94	99	100	103	102	102
Teglverk	89	92	91	90	88	86	87	87
Fajanse/porselensindustri	101	100	101	98	97	94	97	96
Glassverk	100	98	94	97	98	95	98	95
Sement- og lettbetongind.	112	114	111	113	110	110	105	108
Stenindustri	100	101	106	103	101	101	97	98
Betongvarefabrikker	107	108	106	104	102	98	101	100
Elektrokjemisk industri	98	97	96	98	102	99	102	102
Jern- og metallindustrien	105	105	105	104	105	106	105	105
Bilverksteder	100	98	98	96	94	95	95	94
Karosserifabrikker	106	105	102	99	103	101	102	101
Radiofabrikker	102	101	101	100	101	99		
Gullsmedfirmaer						105	102	101
Byggevirksomhet	122	123	120	118	118	117	119	117
Anleggsvirksomhet	161	154	153	143	144	149	152	145
Landtransport	91	88	90	90	90	92	92	94
Herav:								
Rutebilselskaper	89	85	87	88	87	90	91	93
VOKSNE KVINNER								
Industri ialt	72.0	74.3	74.6	75.2	75.7	76.9	76.5	76.2

KAPITTEL 2

Utviklingen i disponibel realinntekt.

I Rapport nr. 2, 1972, Tilleggsberegninger, fra Det tekniske beregningsutvalg, ble det utført beregninger over utviklingen i disponibel realinntekt for enkelte grupper lønnstakere og trygdede i perioden 1959—1973. Ut fra oppgaver over den faktiske utvikling i lønninger og priser i 1972 og reviderte anslag for 1973, har en i dette avsnitt ajourført beregningene.

De beregninger som er fullført gjelder følgende grupper personer:

a) Lønnstakere med inntekt i 1973 på 20 000 kroner, 30 000 kroner, 35 000 kroner, 40 000 kroner og 45 000 kroner der inntekten før skatt forutsettes å ha utviklet seg som gjennomsnittlig årslønn for voksne industriarbeidere etter NAF's statistikk. Fra 1972 til 1973 forutsettes inntektsutviklingen å falle sam-

men med utvalgets anslag for stigningen i den gjennomsnittlige årslønn for industriarbeidere, i kap. 1 anslått til 10,7 pst.

b) Lønnstakere med inntekt i 1973 på 50 000 kroner, 75 000 kroner og 100 000 kroner, der inntekten før skatt forutsettes å ha utviklet seg som gjennomsnittlig månedslønn for funksjonærer, etter NAF's statistikk. Fra 1972 til 1973 er det lagt til grunn at inntekten vil stige med 9,7 pst.

c) Trygdet ektepar med alderstrygd/grunnpensjon i folketrygden (inntektsøkning fra 1972 til 1973 8,0 pst.).

For gruppene under pkt. a og b er beregningen utført for enslige inntektstakere og for inntektstakere som forsørger ektefelle og henholdsvis

2 og 4 barn under 17 år. Disponibel realinntekt beregnes ved at en trekker inntektsskatter og trygdepemier fra inntekten, samtidig som en for barnefamilier legger barnetrygden til. Den resterende nominelle inntekt deflateres med konsumprisindeksen. Stigningen i konsumprisindeksen er anslått til 7,5 pst. fra 1972 til 1973. Hovedresultatet av beregningen går fram av tabell 2b og 2c. Utviklingen i de viktigste av de komponenter som inngår i beregningene er vist i tabellene 2a og 2d-e.

Tabell 2 a viser utviklingen i inntekt før skatt, mens tabell 2 d viser utviklingen når skatter og trygdepemier er trukket fra og barnetrygden er plussert på. Endelig har en i tabell 2 e gjengitt de beregnede skatter og trygdepemier fratrukket barnetrygden.

Utviklingen i disponibel realinntekt gir uttrykk for endringene i de beløp inntektstakerne har igjen til privat forbruk når skattene er betalt og når en samtidig korrigerer for prisstigningen. Beregningene av skattene er foretatt etter forenklede forutsetninger. Ved overgangen fra beregnet årslønn til den skattemessige inntektsansettelse har en bare tatt hensyn til minstefradraget, selv om det vil være kjent at skattene vil være avhengig av endringer i en rekke andre faktorer, eksempelvis regler om skattefri bank-

sparing, fradrag for reiseutgifter, spesielle regler for likning av ektefeller, fradragsretten for sykedelen av folketrygdavgiften, gjeldsrenter o.s.v. Videre har en bare tatt hensyn til barnetrygden, selv om inntektstakerne også mottar andre kontantstønader fra det offentlige. Spesielt bør nevnes at endringer i sykefravær påvirker beregningene gjennom anslagene for beregnet årslønn, men motposten som vil være endringer i sykestønadene, er ikke kommet med i beregningene. På bakgrunn av disse forenklede forutsetninger må en regne med at tabellene bare karakteriserer utviklingen i grove trekk.

Endringene i disponibel realinntekt gir ikke uten videre uttrykk for endringene i befolkningens levekår, selv om den er en viktig levekårskomponent. Den svake veksten i de yrkesaktives disponible inntekter i de senere år, har sitt motstykke i større offentlig aktivitet på ulike felter. Også dette bidrar til å bedre den enkeltes levekår, men kommer ikke til uttrykk i tabellene. Den sterke veksten under folketrygden har eksempelvis skaffet befolkningen økt sikkerhet mot de problemer som kan oppstå ved sykdom, uførhet og alder; utbyggingen av undervisningssystemet har ført til bedre utdanning o.s.v. Betydningen av den offentlige virksomhet for den enkelte kan likevel vanskelig tallfestes.

Tabell 2a . *Utviklingen i inntekt før skatt 1959—1973. Indeks 1959 = 100.*

	Grunnpensjon for ektepar i alderstrygd/ folketrygden	Årslønn for voksne industriarbeidere (gj.sn. menn og kvinner NAF's statistikk)	Årslønn for funksjonærer (gj.sn. menn og kvinner NAF's statistikk)
1959	100,0	100,0	100,0
1960	100,0	103,0	103,7
1961	111,3	108,4	109,9
1962	136,8	119,2	120,1
1963	143,9	125,9	126,4
1964	162,2	136,3	134,5
1965	180,4	149,2	144,6
1966	193,5	158,6	156,2
1967	231,9	170,8	168,3
1968	253,4	181,2	179,8
1969	288,7	192,3	190,6
1970	342,8	212,3	208,4
1971	396,6	235,6	229,9
1972	430,2	254,2	250,8
1973	464,5	281,4	275,1

Tabell 2 b. Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973. Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent.

	1959—1973	1966—1973	1969—1973	1971—1972	1972—1973
<i>Trygdet ektepar:</i>					
Inntekt 16 220 kr. i 1973	6.6	6.9	4.4	1.2	0.5
<i>Inntekt 20 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	2.8	2.7	2.8	—0.5	2.1
Ektepar med 2 barn	2.9	2.6	2.2	—1.3	2.3
Ektepar med 4 barn	3.2	3.4	3.2	—2.0	1.8
<i>Inntekt 30 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	2.3	1.7	1.6	—1.5	0.9
Ektepar med 2 barn	2.4	1.7	1.4	—1.2	1.8
Ektepar med 4 barn	2.7	2.5	2.3	—1.8	1.5
<i>Inntekt 35 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	2.1	1.6	1.0	—1.4	0.4
Ektepar med 2 barn	2.2	1.5	1.0	—2.0	0.8
Ektepar med 4 barn	2.5	2.2	1.5	—2.3	0.7
<i>Inntekt 40 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	1.9	1.1	0.6	—1.8	0.3
Ektepar med 2 barn	2.0	1.2	0.7	—1.9	0.9
Ektepar med 4 barn	2.2	1.7	0.9	—2.2	0.7
<i>Inntekt 45 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	1.8	1.1	0.4	—1.7	0.3
Ektepar med 2 barn	1.8	1.3	0.6	—1.7	0.9
Ektepar med 4 barn	2.0	1.5	0.4	—2.1	0.8
<i>Inntekt 50 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	1.4	0.8	0.0	—0.7	—0.7
Ektepar med 2 barn	1.5	1.0	0.4	—0.8	—0.1
Ektepar med 4 barn	1.7	1.0	—0.1	—1.2	—0.1
<i>Inntekt 75 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	0.9	0.3	—0.7	—1.6	—1.5
Ektepar med 2 barn	1.2	0.7	0.2	—1.5	—0.9
Ektepar med 4 barn	1.1	0.5	—0.3	—1.8	—0.8
<i>Inntekt 100 000 kr. i 1973:</i>					
Enslig	0.7	0.3	—1.2	—2.0	—2.0
Ektepar med 2 barn	1.0	0.8	—0.2	—1.8	—2.0
Ektepar med 4 barn	0.9	0.5	—0.7	—1.9	—1.9

Tabell 2 c. *Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973. 1959 = 100.*

	Inntekt 20 000 kr. i 1973			Inntekt 30 000 kr. i 1973			Inntekt 35 000 kr. i 1973			Inntekt 40 000 kr. i 1973		
	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	101.6	101.6	101.7	102.0	102.0	101.7	102.1	102.1	101.8	102.2	102.1	101.9
1961	104.3	104.7	103.8	103.5	103.9	103.4	104.3	104.6	104.1	104.5	104.7	104.2
1962	106.4	107.4	106.0	107.6	108.2	107.1	108.0	108.5	107.3	108.7	108.6	107.9
1963	109.8	111.9	113.4	110.8	112.2	112.2	111.2	112.4	112.3	111.8	111.7	112.8
1964	112.0	113.0	113.5	112.2	113.0	112.3	113.1	113.8	113.0	111.3	111.6	111.7
1965	118.5	121.6	119.9	118.5	120.8	119.7	116.6	118.8	118.2	117.1	117.4	118.6
1966	121.9	123.8	122.4	122.7	124.0	122.1	120.6	121.9	120.6	121.0	120.5	121.1
1967	124.7	129.4	128.2	122.5	125.1	125.9	122.4	123.6	125.2	121.9	121.7	125.0
1968	127.5	131.9	132.8	125.5	128.2	128.8	125.9	126.4	128.8	124.5	123.9	128.0
1969	131.7	136.1	136.5	129.4	132.1	132.5	129.4	129.9	132.3	127.8	127.4	131.6
1970	139.9	144.0	154.7	136.9	136.9	145.3	133.3	133.9	141.6	131.5	132.1	139.2
1971	145.0	147.1	155.2	139.0	139.1	145.8	135.8	136.6	142.7	133.0	132.6	138.5
1972	144.2	145.2	152.1	136.9	137.3	143.2	133.9	133.9	139.4	130.6	130.1	135.4
1973	147.3	148.5	154.8	138.0	139.8	145.4	134.4	135.0	140.4	131.0	131.2	136.4

	Inntekt 45 000 kr. i 1973			Inntekt 50 000 kr. i 1973			Inntekt 75 000 kr. i 1973			Inntekt 100 000 kr. i 1973			Trygdet ektep. Innt. 16 220 kr. i 1973
	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.	Enslig	Ektep. m. 2 b.	Ektep. m. 4 b.	
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	102.2	102.1	102.0	103.0	102.6	102.7	102.5	102.3	102.1	102.2	102.0	101.8	99.7
1961	104.6	104.1	104.3	105.0	104.4	105.1	103.6	103.3	103.1	103.0	102.7	102.4	108.2
1962	107.1	105.9	106.7	107.0	105.8	107.6	104.3	103.7	103.4	102.9	102.4	101.8	126.3
1963	109.7	108.6	111.1	110.1	108.8	111.4	106.6	106.0	106.0	104.2	104.0	103.7	129.6
1964	111.2	110.1	111.7	109.1	108.4	110.5	104.6	104.3	104.4	100.7	100.9	100.8	138.2
1965	116.9	115.9	118.5	110.3	110.9	113.6	107.8	108.9	109.6	104.4	106.3	107.4	147.4
1966	118.0	117.2	119.5	114.9	115.1	118.1	111.4	112.3	112.3	107.5	109.0	109.7	153.1
1967	119.6	119.2	124.0	116.0	116.2	121.9	111.0	111.7	112.7	108.8	110.2	111.2	175.7
1968	122.7	121.9	127.4	119.2	118.8	124.8	115.0	115.3	116.0	114.1	114.9	115.4	185.5
1969	125.7	124.9	130.9	122.0	121.6	127.5	117.0	117.2	117.8	115.5	116.3	116.8	205.0
1970	128.0	127.8	134.6	123.3	124.3	129.4	118.5	121.8	120.8	119.5	124.3	122.6	220.2
1971	129.5	129.0	134.6	123.7	124.5	128.6	117.6	120.9	119.3	114.5	119.7	118.0	239.8
1972	127.3	126.7	131.8	122.8	123.5	127.0	115.7	119.1	117.2	112.2	117.6	115.7	242.6
1973	127.7	127.8	132.8	121.9	123.3	126.8	114.0	118.1	116.3	110.0	115.3	113.5	243.7

Tabell 2 d. *Utviklingen i nominell disponibel inntekt 1959—1973. 1959 = 100.*

	Inntekt			Inntekt			Inntekt			Inntekt		
	20 000 kr. i 1973			30 000 kr. i 1973			35 000 kr. i 1973			40 000 kr. i 1973		
	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.
	m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.	
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	101.9	101.9	102.0	102.3	102.3	102.0	102.4	102.4	102.1	102.5	102.5	102.2
1961	107.3	107.8	106.8	106.5	106.9	106.4	107.3	107.6	107.1	107.5	107.8	107.3
1962	115.2	116.3	114.8	116.5	117.2	116.0	117.0	117.5	116.2	117.7	117.7	116.9
1963	122.0	124.3	126.0	123.1	124.7	124.6	123.5	124.8	124.8	124.3	124.2	125.3
1964	131.5	132.7	133.3	131.7	132.7	131.8	132.8	133.6	132.7	130.6	131.0	131.1
1965	145.1	148.8	146.8	145.1	147.8	146.5	142.7	145.5	144.6	143.4	143.7	145.1
1966	154.1	156.5	154.7	155.0	156.7	154.3	152.4	154.1	152.5	152.9	152.3	153.1
1967	164.6	170.8	169.2	161.7	165.1	166.2	161.5	163.2	165.3	160.9	160.6	165.0
1968	174.2	180.2	181.4	171.4	175.1	176.0	171.9	172.7	175.9	170.1	169.2	174.9
1969	185.4	191.6	192.2	182.2	186.0	186.6	182.1	182.9	186.3	179.9	179.3	185.2
1970	217.8	224.1	240.8	213.2	213.1	226.3	207.5	208.4	220.5	204.8	205.7	216.8
1971	239.8	243.3	256.7	229.9	230.0	241.1	224.6	225.9	236.1	220.0	219.3	229.1
1972	255.7	257.4	269.7	242.7	243.5	253.9	237.4	237.3	247.2	231.5	230.7	240.1
1973	280.7	283.0	295.1	263.1	266.5	277.0	256.2	257.3	267.5	249.6	250.1	260.0

	Inntekt			Inntekt			Inntekt			Inntekt		
	45 000 kr. i 1973			50 000 kr. i 1973			75 000 kr. i 1973			100 000 kr. i 1973		
	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.
	m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.	
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	102.5	102.4	102.3	103.3	102.9	103.0	102.8	102.6	102.4	102.5	102.3	102.1
1961	107.6	107.1	107.4	108.1	107.4	108.1	106.6	106.3	106.1	106.0	105.7	105.3
1962	115.9	114.7	115.6	115.9	114.5	116.5	113.0	112.3	111.9	111.4	110.9	110.2
1963	121.9	120.6	123.4	122.3	120.9	123.8	118.4	117.7	117.8	115.8	115.5	115.2
1964	130.5	129.3	131.2	128.1	127.3	129.7	122.8	122.5	122.5	118.2	118.5	118.3
1965	143.1	141.9	145.0	135.0	135.7	139.1	132.0	133.3	134.2	127.8	130.1	131.5
1966	149.2	148.1	151.1	145.3	145.5	149.2	140.8	141.9	141.9	135.9	137.8	138.7
1967	157.8	157.4	163.6	153.1	153.4	160.8	146.5	147.4	148.7	143.6	145.4	146.8
1968	167.6	166.5	174.1	162.9	162.3	170.5	157.1	157.5	158.4	155.9	157.0	157.7
1969	176.9	175.9	184.4	171.8	171.2	179.5	164.7	165.1	165.8	162.6	163.8	164.5
1970	199.3	199.0	209.6	192.0	193.6	201.5	184.6	189.6	188.0	186.0	193.5	190.9
1971	214.2	213.3	222.6	204.6	205.9	212.7	194.5	200.0	197.4	189.3	198.1	195.1
1972	225.7	224.7	233.7	217.7	219.0	225.2	205.1	211.2	207.9	199.0	208.6	205.1
1973	243.5	243.7	253.1	232.3	235.1	241.8	217.2	225.0	221.6	209.6	219.7	216.3

Tabell 2. e. Skatter og trygdepremier i alt. Kroner.

	Inntekt 20 000 kr. i 1973			Inntekt 30 000 kr. i 1973			Inntekt 35 000 kr. i 1973			Inntekt 40 000 kr. i 1973		
	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.
	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.
1959	1823	723	—580	2780	1361	47	3296	1706	392	3801	2047	733
1960	1934	814	—524	2927	1470	156	3448	1823	509	3968	2175	861
1961	2033	825	—505	3176	1613	263	3672	1932	582	4215	2298	948
1962	2383	1049	—355	3534	1811	395	4131	2213	827	4682	2628	1183
1963	2502	1013	—740	3731	1830	193	4369	2263	626	4956	2790	1007
1964	2739	1214	—557	4160	2189	538	4812	2618	967	5772	3438	1700
1965	2938	1101	—680	4483	2158	355	5509	2947	1136	6280	3718	1644
1966	3128	1279	—620	4703	2335	532	5796	3184	1359	6620	4008	1901
1967	3443	1237	—869	5482	2856	566	6479	3728	1330	7517	4737	2036
1968	3671	1376	—1065	5825	3035	643	6821	4008	1348	8041	5164	2182
1969	3869	1435	—1108	6160	3200	701	7267	4284	1474	8599	5513	2362
1970	3578	779	—3421	5850	2814	—1386	7438	4038	—162	8853	5154	954
1971	4070	1212	—2988	7015	3728	—472	8769	5063	863	10578	6807	2607
1972	4553	1636	—2669	7996	4455	150	9915	6145	1840	12022	8065	3760
1973	5166	1934	—2686	9287	5215	595	11582	7390	2770	14007	9565	4945

	Inntekt 45 000 kr. i 1973			Inntekt 50 000 kr. i 1973			Inntekt 75 000 kr. i 1973			Inntekt 100 000 kr. i 1973		
	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.
	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.	m. 2 b.	m. 4 b.	m. 4 b.
1959	4258	2341	1027	4821	2875	1389	7913	5833	3419	11881	9791	7236
1960	4439	2493	1164	5053	3107	1558	8383	6293	3859	12616	10526	7971
1961	4711	2711	1266	5542	3542	1821	9326	7182	4662	14015	11871	9280
1962	5458	3404	1762	6356	4302	2267	10876	8678	6051	16398	14192	11565
1963	5831	3665	1665	6640	4474	2191	11554	9235	6381	17618	15270	12417
1964	6480	4146	2166	7343	4969	2676	12912	10425	7457	19965	17427	14452
1965	7071	4493	2154	8252	5511	2930	13889	10856	7424	21300	18010	14289
1966	7859	5142	2753	8987	6122	3336	15337	12175	8743	23516	20176	16401
1967	8792	5830	2826	10144	7119	3588	17537	14286	10419	26034	22551	18436
1968	9317	6342	2930	10931	7844	4060	18615	15273	11243	27204	23659	19453
1969	9993	6745	3164	11695	8447	4505	20093	16587	12419	29492	25786	21396
1970	10564	6787	2587	12233	8260	4060	21104	16184	11984	30233	24367	20167
1971	12540	8561	4361	14468	10283	6083	25044	19815	15615	37240	30965	26765
1972	14166	9984	5679	16510	12080	7775	28684	23115	18810	42476	35768	31463
1973	16431	11740	7120	18977	14035	9415	32972	26780	22160	48716	41644	37024

Tabell 2 e forts. *Skatter og trygdepremier i alt. 1959 = 100.*

	Inntekt 20 000 kr. i 1973			Inntekt 30 000 kr. i 1973			Inntekt 35 000 kr. i 1973			Inntekt 40 000 kr. i 1973		
	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.
	m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.	
1959	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	106.1	112.6		105.0	108.0	329.6	104.6	106.9	130.1	104.4	106.2	117.4
1961	111.6	114.1		113.9	118.4	553.5	111.4	113.3	148.6	110.9	112.3	129.3
1962	130.7	145.2		126.7	133.0	833.4	125.3	129.8	211.2	123.2	128.4	161.4
1963	137.3	140.2		133.8	134.4	407.6	132.6	132.7	159.9	130.4	136.3	137.4
1964	150.3	168.0		149.2	160.8		146.0	153.5	247.0	151.9	168.0	232.0
1965	161.2	152.3		160.8	158.5	748.0	167.1	172.8	290.2	165.2	181.6	224.3
1966	171.6	176.9		168.7	171.5		175.9	186.7	346.9	174.2	195.8	259.4
1967	188.9	171.2		196.6	209.8		196.6	218.6	339.8	197.8	231.4	277.8
1968	201.4	190.4		208.9	222.9		207.0	235.0	344.4	211.6	252.3	297.7
1969	212.3	198.5		220.9	235.0		220.5	251.2	376.4	226.3	269.4	322.3
1970	196.3	107.7		209.8	206.7		225.7	236.8		232.9	251.8	130.1
1971	223.3	167.7		251.6	273.8		266.1	296.8	220.4	278.3	332.6	355.8
1972	249.8	226.3		286.8	327.2	316.8	300.0	360.3	469.9	316.3	394.0	513.0
1973	283.4	267.5		333.1	383.1		351.4	433.3	707.5	368.6	467.3	674.8

	Inntekt 45 000 kr. i 1973			Inntekt 50 000 kr. i 1973			Inntekt 75 000 kr. i 1973			Inntekt 100 000 kr. i 1973		
	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.
	m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.		m. 2 b.	m. 4 b.	
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	104.2	106.5	113.3	104.8	108.1	112.2	105.9	107.9	112.9	106.2	107.5	110.2
1961	110.6	115.8	123.3	115.0	123.2	131.1	117.9	123.1	136.3	118.0	121.2	128.3
1962	128.2	145.4	171.6	131.8	149.6	163.2	137.5	148.8	177.0	138.0	144.9	159.8
1963	136.9	156.5	162.1	137.7	155.6	157.7	146.0	158.3	186.6	148.3	156.0	171.6
1964	152.2	177.1	210.9	152.3	172.8	192.7	163.2	178.7	218.1	168.0	178.0	199.7
1965	166.1	191.9	209.7	171.2	191.7	211.0	175.5	186.1	217.1	179.3	183.9	197.5
1966	184.6	219.7	268.1	186.4	213.0	240.2	193.8	208.7	255.7	197.9	206.1	226.7
1967	206.5	249.1	275.2	210.4	247.6	258.4	221.6	244.9	304.7	219.1	230.3	254.8
1968	218.8	266.7	285.3	226.7	272.9	292.3	235.2	261.8	328.9	229.0	241.6	268.8
1969	234.7	288.1	308.1	242.6	293.8	324.4	253.9	284.4	363.3	248.2	263.4	295.7
1970	248.1	289.9	252.0	253.8	287.3	292.4	266.7	277.5	350.5	254.5	248.9	278.7
1971	294.5	365.7	424.6	300.1	357.7	438.0	316.5	339.7	456.7	313.4	316.3	369.9
1972	332.7	426.5	552.9	342.5	420.2	559.9	362.5	396.3	550.2	357.5	365.3	434.8
1973	385.9	501.5	693.2	393.6	488.2	677.9	416.7	459.1	648.2	410.0	425.3	511.7

KAPITTEL 3

Konsumprisutviklingen i de senere år.

1. Bevegelsen i konsumprisindeksen

Pristigningen fra januar 1972 til oktober 1973 i følge den offisielle konsumprisindeksen framgår av tabell 3 a.

Mellom januar 1972 og januar 1973 steg konsumprisindeksen med 6,8 pst., og mellom januar 1973 og oktober 1973 med 6,0 pst. Stigningen for 1973 ser ut til å bli sterkere enn for 1972. Dette er svært høye tall, men de er ikke spesielle for Norge. Også i de andre industrialiserte land har det vært sterk pristigning i den senere tid.

Tabell 3 a *Konsumprisindeks (1968 = 100)*

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni
1972	125,7	126,1	127,1	127,9	128,2	129,5
1973	134,3	135,6	137,0	138,0	138,2	139,6
	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1972	130,7	131,0	132,1	132,7	133,1	133,7
1973	140,4	139,8	141,0	142,4		

For å få bedre overblikk over stigningen i konsumprisindeksen har en splittet den opp. En kan da se hvilke av varegruppene som har bidratt

mest til stigningen. Tabell 3 b viser hvilket bidrag, uttrykt i poeng, de enkelte vare- og tjenestegrupper har gitt til stigningen i konsumprisindeksen fra januar 1972 til oktober 1973. Spesielt kan en merke seg postene «klær og skotøy», «bolig, lys og brensel», og «møbler, husholdningsartikler». Stigningen her har bl. a. sammenheng med økte priser på tekstiler, trelast og olje, noe som har gitt seg markert utslag de tre siste kvartalene.

Tabell 3 c som også gir tilbakegående tall, er stilt sammen med sikte på spesielt å få fram bidraget til stigningen i totalindeksen fra matvarer. Her er alle endringer for sammenlikningens skyld uttrykt i prosenter i stedet for poeng.

Vi ser av tabell 3 c at den utvikling som startet i 1970 har fortsatt. Det har vært en sterk stigning i alle poster og spesielt sterk for posten «ikke matvarer». En kan videre legge merke til at stigningen i posten sjokolade, sukker, kaffe og te ser ut til å ha nådd et toppunkt ved årsskiftet 1972-73 for så å flate ut. For grønnsaker poteter, frukt og bær steg prisene en del sterkere enn vanlig allerede i 1972, og i første halvår 1973 var prisstigningen uvanlig sterk. Dette skyldes hovedsaklig den sterke pristigningen på poteter. I tredje kvartal hadde vi som motstykke et fall i potetprisen. (Sesongvariasjon samt maksimalprisordningen.)

Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974

Tabell 3 b. *Endringer i konsumprisindeksen p.g.a. endringer i de enkelte grupper.*

	15. jan.	15. apr.	15. juli	15. okt.	15. jan.	15. jan.	15. apr.	15. juli	15. juli
	1972	1972	1972	1972	1972	1973	1973	1973	1973
	til	til	til	til	til	til	til	til	til
	15. apr.	15. juli	15. okt.	15. jan.	15. jan.	15. apr.	15. juli	15. okt.	15. okt.
	1972	1972	1972	1973	1973	1973	1973	1973	1973
Vareslag	Totalpoeng								
Totalindeks	2,16	2,82	1,98	1,61	8,58	3,71	2,37	2,03	
Matvarer i alt	0,73	1,41	0,43	0,48	3,04	0,84	1,33	-0,37	
Drikkevarer og tobakk..	0,11	0,07	0,02	—	0,21	0,45	0,01	0,02	
Klær og skotøy	0,36	0,05	0,43	-0,04	0,81	0,88	0,17	0,56	
Bolig, lys og brensel . . .	0,23	0,13	0,14	0,24	0,74	0,36	0,27	0,44	
Møbler, husholdningsart.	0,28	0,16	0,20	0,02	0,65	0,29	0,26	0,32	
Helsepleie	0,03	—	0,01	0,15	0,20	0,01	0,01	0,02	
Reiser og transport	0,43	0,50	0,34	0,32	1,58	0,58	0,36	0,62	
Fritidssysler, utdanning	-0,10	0,28	0,34	0,28	0,82	0,13	-0,16	0,32	
Andre varer og tjenester	0,09	0,21	0,06	0,16	0,53	0,18	0,12	0,13	
<i>Matvarer oppslittet</i>									
Mjøl, gryn, bakervarer	0,04	0,11	0,02	0,01	0,17	0,06	0,12	0,09	
Kjøtt, kjøttvarer, flesk	0,01	0,33	0,30	0,07	0,71	0,09	-0,09	0,33	
Fisk, fiskevarer	0,03	0,07	0,10	0,15	0,36	0,06	0,08	0,17	
Mjølk, fløte, ost, smør	0,05	0,12	0,03	—	0,22	0,09	-0,22	0,03	
Egg	0,17	-0,07	0,01	-0,08	0,02	0,14	-0,05	—	
Margarin, spiseolje o.l.	-0,06	0,02	—	—	-0,03	0,02	—	0,06	
Grønnsaker, frukt og bær	0,02	0,42	0,17	-0,07	0,55	0,13	0,29	0,26	
Poteter, varer av poteter	0,11	0,53	-0,36	0,05	0,33	0,12	1,14	-1,25	
Sukker	0,21	-0,18	0,03	0,21	0,28	—	—	-0,01	
Kaffe og te	0,01	-0,01	0,12	0,12	0,26	0,04	0,01	-0,01	
Kakao, kokesjokolade	—	—	—	—	0,01	—	—	—	
Andre matvarer	0,10	0,04	0,03	0,02	0,16	0,11	0,06	0,03	
<i>Bolig, lys og brensel oppspl.</i>									
Bolig og vedlikeh.utg.	0,19	0,08	0,14	0,09	0,50	0,31	0,14	0,23	
Lys og brensel	0,03	0,05	—	0,15	0,23	0,05	0,13	0,21	

Eventuelle uoverensstemmelser som kommer fram ved summering av tall i tabellen skyldes avrundinger til to desimaler.

Tabell 3 c. *Konsumprisindeks. Endring i totalindeksen på grunn av endringer i enkelte grupper. Prosent.*

Periode	Total indeks	Total indeks uten mat-varer	Mat-varer i alt	Herav		
				Poteter, grønnsaker, frukt og bær	Sjok. og sukker m.m. kaffe og te	Andre mat-varer
15. jan. 1960 — 15. jan. 1961	0,77	1,23	-0,46	0,03	-0,16	-0,33
» 1961 — » 1962	4,97	2,35	2,62	0,34	-0,16	2,44
» 1962 — » 1963	4,92	2,16	2,76	1,61	0,08	1,07
» 1963 — » 1964	3,70	1,91	1,79	-1,00	1,44	1,35
» 1964 — » 1965	6,18	3,49	2,69	1,34	-0,52	1,87
» 1965 — » 1966	3,27	2,62	0,65	0,26	-0,54	0,93
» 1966 — » 1967	5,23	3,33	1,90	0,16	-0,22	1,96
» 1967 — » 1968	5,32	2,67	2,65	0,85	0,06	1,74
» 1968 — » 1969	2,63	1,62	1,01	0,10	0,02	0,89
» 1969 — 15. des. 1969 ¹⁾	3,03	1,58	1,45	0,32	0,21	0,92
» 1970 — 15. jan. 1971	7,38	4,72	2,66	0,11	0,38	2,17
» 1971 — » 1972	5,96	4,31	1,65	0,28	—	1,37
15. jan. 1972 — 15. apr. 1972	1,72	1,14	0,58	0,10	0,18	0,30
15. apr. 1972 — 15. juli 1972	2,20	1,10	1,10	0,74	-0,15	0,51
15. juli 1972 — 15. okt. 1972	1,51	1,19	0,32	-0,15	0,11	0,36
15. okt. 1972 — 15. jan. 1973	1,21	0,85	0,36	-0,02	0,25	0,13
15. jan. 1972 — 15. jan. 1973	6,83	4,41	2,42	0,70	0,44	1,28
15. jan. 1973 — 15. apr. 1973	2,76	2,14	0,62	0,19	0,03	0,41
15. apr. 1973 — 15. juli 1973	1,72	0,75	0,96	1,04	0,01	0,08
15. juli 1973 — 15. okt. 1973	1,45	1,71	-0,26	-0,72	-0,01	0,47

1) En har her benyttet perioden 15. januar — 15. desember for å unngå virkningen av momsens.

2. Gruppering av konsumprisindeksens materiale etter leveringssektor

En gjennomgåelse av de enkelte poster i konsumprisindeksen gir ingen dyptgående forklaring på den prisstigning som har funnet sted. Et stykke lenger kan en komme ved hjelp av tabell 3 d hvor en har klassifisert konsumprisindeksens materiale i seks grupper:

1. jordbruksvarer
2. fiskevarer
3. andre norskproduserte konsumvarer
4. importerte konsumvarer
5. husleie
6. andre tjenester.

Disse er oppdelt i undergrupper etter bearbeidingsgrad i gruppe 1, etter påvirkning av utenlandspriser i gruppe 3, etter norsk konkur-

ranse i gruppe 4 og etter innhold av arbeidskraft i gruppe 6.¹⁾

Tolkningen av tabell 3 d vanskeligjøres av at prismaterialet for konsumprisindeksen gjelder priser i butikk, ikke priser fra produsent eller ved import til Norge. Prisindeksen for import-

¹⁾ Klassifikasjonen er foretatt av Statistisk Sentralbyrå på grunnlag av representantvarene som brukes i konsumprisberegningene. I gruppe 1.1. har vi slike varer som f. eks. ferskt kjøtt, melk og friske grønnsaker og i gruppe 1.2. f.eks. kjøtthermetikk, smør, ost og hermetiske grønnsaker. I gruppe 3.1. har vi f. eks. brød, boller, øl, mineralvann, såpe og norskprodusert vin og brennevin; i gruppe 3.2. f. eks. sjokolade, drops, norskproduserte elektriske artikler, tobakk, maling og i gruppe 3.3. f. eks. det meste av trikotasje og bekledningsvarer, skotøy, møbler, og enkelte elektriske artikler. I gruppe 4.1. har vi f. eks. te og kaffe, importert vin og brennevin og biler og i gruppe 4.2. f. eks. enkelte tekstilvarer og toalettartikler. Gruppe 6.1. inneholder f. eks. sjokolving og vask, håndverksarbeide, lege og tannlegetjenester og undervisning og gruppe 6.2. f. eks. kino, restaurantbesøk og reiser med offentlige transportmidler.

varer vil således være et gjennomsnitt av en prisindeks for disse varer ved innførsel til Norge og en prisindeks for de tjenester som er forbundet med omsetning av dem innenlands. Tilsvarende forhold gjelder for jordbruksvarer og fiskevarer. Tabell 3 d's prisindekser for disse varene er påvirket ikke bare av de prisene produsentene oppnår, men også av foredlings- og markedsføringskostnader, og av subsidier som utbetales gjennom, og avgiftsordninger som er pålagt foredlings- og omsetningsleddene.

For 1972 er det fem forhold som det spesielt er verdt å merke seg: (1) en relativt sterk stigning i prisene på jordbruksvarer, og sterkest var stigningen for mindre bearbeidde jordbruksvarer (gruppe 1.1). (2) en meget sterk prisstigning på fiskevarer. (3) at «andre norskproduserte konsumvarer» har øvd en modererende innflytelse på konsumprisutviklingen i 1972. (4) «importerte konsumvarer» har derimot steget relativt sterkt, særlig de uten norsk konkurranse. (5) «andre tjenester» uten husleie (gruppe 6) har hatt en sterk prisstigning.

For 1973 inntil oktober er det tre forhold som det er verdt å merke seg: (1) det har nesten ikke vært noen prisstigning på jordbruksvarer totalt. Svakest har stigningen vært for underposten (1.1) mindre bearbeidde jordbruksvarer. Dette henger sammen med økte subsidier i forbindelse med indeksoppjøret i vår.¹⁾ (2) den sterke prisstigningen på fiskevarer har fortsatt. (3) for de resterende undergruppene har det vært en forholdsvis ensartet utvikling med en stigning rundt 7,5 pst. for alle i de 9 mnd. som er med i oversikten. Dette bryter med det vanlige utviklings-

mønstret. Mens det vanlige er at prisstigningen er sterk for tjenester (gruppe 6) og svakest for importvarer (gruppe 4) har prisstigningen hittil i år vært like sterk for importvarer som for andre poster i indeksen.

3. Konsumprisindeksen for forskjellige husholdningstyper og utgiftsnivåer

For å kunne analysere konsumprisutviklingen for forskjellige typer av konsumenter, er det i tabell 3 e foretatt en oppstilling av beregnede konsumprisindekser for enslige, ektepar uten barn, ektepar med 2 barn under 16 år og ektepar med 4 eller flere barn under 16 år for nivåene på total forbruksutgift lik 10 000, 20 000, 30 000 og 40 000 kr. Beregningene er utført i Statistisk Sentralbyrå og er basert på materialet fra Forbruksundersøkelsen 1967 og prisstigningen for de forskjellige vareslag som inngår i konsumprisberegningene. Resultatene er utledet ved hjelp av en beregningsmetode som det ville føre for langt å komme inn på her.²⁾ For enkelte kategorier av konsumenter er materialet for tynt til at en finner det forsvarlig å presentere resultater. Dette gjelder f.eks. enslige med utgiftsnivå på 30 000 og 40 000 kr.

Resultatene i tabell 3 e peker nokså klart i retning av at der ikke har vært vesentlige forskjeller i prisutvikling for de husholdningskategorier som betraktes.

De forskjeller som framgår av tabellen, er så vidt små at de trolig ligger godt innenfor den usikkerhetsmargin som en må regne med i slike beregninger.

¹⁾ Subsidiene ble økt på melk og ost, og det ble innført nye subsidier på storfe- og sauekjøtt. Utslaget på totalindeksen av den subsidieøkningen er bereknet til ÷ 1,35 poeng.

²⁾ Metoden er beskrevet som Metode I i Erik Biørn: «Fordelingsvirkninger av indirekte skatter og subsidier». Artikler nr. 42 fra Statistisk Sentralbyrå, 1971.

Tabell 3 d. Konsumprisindeks. Indekstill for varer og tjenester etter leveringssektor (1968=100). Prosentvis stigning og bidrag til endring i totalindeksen 1972—1973.

Vare- eller tjenestegruppe	Vekt	1972				1973				15. jan. 1972- 15. des. 1972		15. des. 1972- 15. okt. 1973	
		15. jan.	15. apr.	15. juli	15. okt.	15. jan.	15. apr.	15. juli	15. okt.	A	B	A	B
		1. Jordbruksvarer	0,1760	127,3	129,1	135,5	135,8	136,7	139,7	144,0	138,9	7,5	1,67
1.1 Mindre bearbeidde	0,1192	127,8	129,9	137,3	136,7	137,3	140,7	146,6	138,4	7,7	1,18	0,5	0,08
1.2 Mer bearbeidde	0,0568	126,3	127,5	131,9	134,0	135,4	137,6	138,4	140,0	6,9	0,49	3,7	0,28
2. Fiskevarer	0,0244	141,1	142,6	146,0	150,4	156,5	159,1	162,8	170,4	9,1	0,32	10,6	0,40
3. Andre norskproduserte konsumvarer	0,4057	124,8	126,8	127,8	129,9	130,8	135,4	137,1	140,8	4,7	2,40	7,7	4,10
3.1 Lite påvirket av verdensmarkedets priser	0,1435	131,9	133,1	134,9	137,1	139,9	142,3	144,5	148,3	4,4	0,83	7,7	1,52
3.2 Påvirket av verdensmarkedet p.g.a. stort importinnhold eller råstoffpris bestemt på verdensmarkedet	0,0540	123,1	123,8	125,0	125,9	127,3	130,4	131,8	135,9	2,8	0,18	7,4	0,51
3.3 Påvirket av verdensmarkedet p.g.a. konkurranse fra utlandet	0,2082	120,3	123,3	123,6	126,0	125,5	131,9	133,3	136,9	5,6	1,39	7,8	2,06
4. Importerte konsumvarer	0,1866	122,4	125,4	126,8	130,4	132,2	133,2	136,8	141,2	7,2	1,64	7,6	1,87
4.1 Uten norsk konkurranse	0,1453	124,9	128,3	129,7	133,5	135,6	136,1	138,6	143,7	7,4	1,34	7,2	1,39
4.2 Med norsk konkurranse	0,0413	113,9	115,2	116,9	119,5	120,2	123,1	130,4	132,6	6,0	0,28	9,9	0,49
5. Husleie	0,0562	119,7	122,4	123,5	125,3	126,2	129,9	131,9	134,3	5,4	0,37	6,4	0,46
6. Andre tjenester	0,1511	130,2	132,1	137,9	139,3	143,0	148,6	149,1	150,8	8,1	1,59	7,2	1,53
6.1 Med arbeidslønn som dominerende priskomponent	0,0436	138,4	140,6	144,7	147,9	152,4	154,5	157,2	160,4	8,7	0,52	6,6	0,44
6.2 Også med andre viktige priskomponenter	0,1075	126,9	128,7	135,2	135,8	139,1	146,1	145,9	146,9	7,7	1,05	7,5	1,10
Total	1000	125,7	127,9	130,7	132,7	134,3	138,0	140,4	142,4	6,4		6,5	

A = Prosentvis endring — B = Bidrag til endring i totalindeksen

Tabell 3 e. *Konsumprisindeksen etter husholdningstype og utgiftsnivå¹⁾. 1968=100.*

	Februar 1972	Mai 1972	August 1972	Nov. 1972	Februar 1973	Mai 1973	August 1973
Utgiftsnivå 10 000 kr.							
Enslige	126,9	128,8	131,8	133,8	136,5	139,1	140,5
Ektepar uten barn	126,9	129,1	132,1	134,0	136,6	139,0	140,3
Utgiftsnivå 20 000 kr.							
Enslige	126,0	128,0	130,7	132,8	135,7	138,6	139,9
Ektepar uten barn	126,0	128,1	130,9	132,9	135,6	138,3	139,6
Ektepar med 2 barn under 16 år	128,8	127,8	130,5	132,7	135,1	137,8	139,1
Ektepar med 4 eller flere barn under 16 år	126,4	128,5	131,5	133,5	135,7	138,4	139,8
Utgiftsnivå 30 000 kr.							
Ektepar uten barn	125,6	127,6	130,2	132,3	135,1	137,9	139,2
Ektepar med to barn under 16 år	125,4	127,4	130,0	132,3	134,8	137,6	138,9
Ektepar med 4 eller flere barn under 16 år	125,8	127,9	130,8	132,9	135,2	138,0	139,3
Utgiftsnivå 40 000 kr.							
Ektepar med 2 barn under 16 år	125,2	127,2	129,7	132,0	134,6	137,5	138,7
Ektepar med 4 eller flere barn under 16 år	125,5	127,5	130,4	132,6	135,0	137,9	139,2

¹⁾ Utgiftsnivåene refererer seg til 1967 da forbrukerundersøkelsen, som beregningene baseres på, ble gjennomført.

KAPITTEL 4

Utviklingen i konkurransevnen.

Konkurransevnen overfor utlandet påvirkes av en rekke faktorer som f.eks. utviklingen i lønnskostnader og produktivitet, prisutviklingen, valutakursene, forholdene på arbeidsmarkedet og andre forhold. I dette kapittel har en behandlet enkelte faktorer der utviklingen kan beskrives tallmessig.

1. Konsumprisene

Tabell 4 a viser utviklingen i konsumprisene i OECD-land i perioden 1967—73. I en del land har utviklingen i konsumprisindeksen vært på-

virket av til dels omfattende endringer i de indirekte skatter.

2. Engrospriser

Tabell 4 b gir en oversikt over engrosprisutviklingen i Norge og konkurrerende land. Tilsvarende tabell ble gitt i utvalgets Rapport nr. 1, 1972 (tabell 7 b). Grunnlagsmaterialet er prisindekser oppgitt uten desimal, slik at avvik på noen tiendedeler mellom den norske prisutviklingen og utviklingen i konkurrerende land ikke nødvendigvis gir uttrykk for reelle forskjeller.

Tabell 4 a. *Konsumprisutviklingen i en del OECD-land (1963=100).*

	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	Prosentvis		
										1. halv- år	endring	
											des.71- des.72	des.72- aug.73
Norge	106	110	114	119	123	127	140	149	160	168,7	7,6	5,1
Belgia	104,2	108,4	112,9	116,2	119,3	123,8	128,6	134,2	141,5	149,0	6,4	4,1
Canada	101,8	104,3	108,2	112,0	116,7	122,0	126,0	129,6	135,9	142,6	5,1	6,8
Danmark	104	111	118	126	137	143	151	160	170	181,2	7,1	6,0
Frankrike	103,4	106,0	108,9	111,8	116,9	124,4	131,2	138,6	146,7	153,6	6,9	4,8
Italia	105,9	110,7	113,3	116,9	118,5	121,6	127,6	133,9	141,5	152,5	7,4	8,2
Japan	103,9	110,7	116,4	121,0	127,5	134,1	144,5	153,3	160,3	172,2	5,3	10,2
Nederland	106,0	111,0	117,4	121,4	125,9	135,3	141,3	152,0	163,9	173,9	7,8	5,0
Storbritannia	103,3	108,2	112,4	115,2	120,6	127,2	135,3	148,0	158,5	169,0	7,7	5,8
Sveits	103,1	106,6	111,7	116,1	119,0	122,0	126,3	134,6	143,6	152,6	6,9	4,8
Sverige	103,0	108,6	115,5	120,5	122,8	126,1	135,0	144,9	153,7	161,3	6,2	4,3
Sambandsstatene	101,3	103,0	106,0	109,0	113,5	119,7	126,7	132,2	136,5	141,8	3,4	6,1
Vest-Tyskland	102,3	105,8	109,5	111,1	113,1	116,1	120,5	126,7	134,0	141,6	6,5	4,5
Østerrike	104	109	111	116	119	123	128	134	143	150,4	7,6	4,3

Kilde: OECD, Main Economic Indicators.

Tabell 4 b. *Engrosprisindeksen i Norge og konkurrerende land¹⁾ (1963=100).*

	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1. halv- år	
										1972	1973
Norge	105	108	110	112	113	117	126	129	133	140	
Konkurrerende land	102,5	105,1	108,0	108,2	110,2	114,3	120,2	123,8	129,9	141,5	

Kilder: Statistisk Arbok 1972, United Nations: Monthly Bulletin of Statistics.

¹⁾ Vektgrunnlaget for sammensetningen av indeksen er utregnet på grunnlag av talloppgaver fra 1963 og er det samme som i Rapport nr. 1, 1972 fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene.

3. Lønnsstatistikk

I tabell 4 c er det gitt en oversikt over utviklingen i gjennomsnittlige timefortjenester (eksklusive betaling for helge- og feriedager) for voksne industriarbeidere fra 1967 til 1972. Dessuten er de lønnsdata som foreligger over utviklingen fra 1. halvår 1972 til 1. halvår 1973 tatt med. Den årlige gjennomsnittlige stigning i tidsrommet 1967 til 1972 er beregnet i de respektive lands valuta og omregnet til norsk valuta. Dessuten er stigningen beregnet årlig fra 1970 til 1972 i de respektive lands valuta.

4. Direkte og totale lønnskostnader

Lønnsstatistikk over timefortjenester gir ikke en tilstrekkelig beskrivelse av utviklingen i lønnskostnadene. Det skyldes at stigningstakten

i de indirekte lønnskostnadene som f.eks. arbeidsgiveravgiftene til trygdene og andre sosiale utgifter, ikke er den samme som for den direkte lønn. Det er heller ikke tilstrekkelig å bruke den direkte lønn som sammenligningsgrunnlag for lønnskostnadene fra land til land. Det skyldes at de indirekte lønnskostnadene viser store variasjoner fra land til land.

Tabell 4 d gir en oversikt over gjennomsnittlige timefortjenester (eksklusive betaling for helge- og feriedager) for voksne industriarbeidere omregnet til norsk valuta. Tall i parentes er omregnet etter valutakurser notert på Oslo Børs 15. oktober 1973. Det er i tabellen også gitt en oversikt over de indirekte personalkostnadene i prosent av timefortjenestene. De indirekte personalkostnadene omfatter betaling for helge- og feriedager, arbeidsgiveravgiftene til trygdene og

Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974

andre sosiale kostnader som knytter seg til bruken av arbeidskraft i overensstemmelse med I.L.O.'s standard for klassifisering av indirekte personalkostnader. Til slutt i tabellen er det gitt en oversikt over de totale lønnskostnadene pr. time i de enkelte land omregnet i norsk valuta og en relativ gruppering av de enkelte lands totale lønnskostnader hvor nivået i Norge er brukt som basis. Tallene i parentes i denne siste rubrikk viser hvor de enkelte land ville vært gruppert i 1972 når man omregner til norsk valuta etter kursene pr. 15. oktober 1973. Grupperingen i 1973 vil selvfølgelig også avhenge av såvel

utviklingen i direkte lønn som sosiale utgifter.

I tabell 4 e er det gitt en relativ oversikt over utviklingen i de totale lønnskostnader pr. time i tidsrommet 1966—1972 for voksne industriarbeidere hvor nivået i Norge er brukt som basis. Tabellen viser at det finner sted betydelige endringer i lønnskostnadene pr. timeverk landene imellom — ikke minst som følge av valutakursendringene. Lønnskostnadene pr. timeverk i Norge nærmer seg lønnskostnadene i Sambandsstatene og Sverige, mens på den annen side lønnskostnadene i Vest-Tyskland har passert det norske nivå.

Tabell 4 c. Stigning i timefortjenesten for voksne industriarbeidere¹).

	1967—72		I vedkommende lands valuta				
	Omregnet til norske kr.		1967—72		1970-71	1971-72	1. halvår 1972
	Totalt	Gj.sn. pr. år	Totalt	Gj.sn. pr. år			
	%	%	%	%	%	%	%
Norge	62,9	10,3	62,9	10,3	12,5	8,9	10,4
Danmark	61,7	10,1	74,2	11,7	14,1	11,4	10,7 ²⁾
Sverige	59,2	9,9	59,2	9,9	10,2	11,5	8,3 ²⁾
Finland	33,9	6,0	77,5	12,2	15,4	14,4	15,0
Belgia	71,8	11,4	65,0	10,5	13,6	14,3	8,2 ²⁾ - ³⁾
Frankrike	57,2	9,5	74,8	11,8	11,4	11,6	—
Italia	77,1	12,2	79,8	12,5	16,7	10,4	19,7 ³⁾
Nederland	81,9	12,7	75,8	11,9	14,9	13,2	10,6 ³⁾
Storbritannia	47,3	8,1	73,9	11,7	11,3	14,8	13,1 ³⁾
Sveits	65,6	10,6	58,4	9,6	13,0	11,6	8,5 ²⁾ - ³⁾
Vest-Tyskland	81,7	12,7	57,8	9,5	11,2	9,0	9,5 ³⁾
Sambandsstatene ..	23,5	4,3	34,1	6,0	6,2	6,9	6,7

Kilder: Year Book of Labour Statistics, Ministry of Labour Gazette, Wirtschaft und Statistik, Sozial-Statistik EWG., OECD: Main economic indicators, etc.

¹⁾ Beregnet på grunnlag av timefortjenester i respektive land i 1967 og 1972 omregnet til norske kroner.

²⁾ 1. kvartal.

³⁾ Beregnet på grunnlag av lønnsatser.

Tabell 4 d. *Direkte og totale lønnskostnader for voksne industriarbeidere i 1972*

	Gj.sn. timefortj. ¹⁾ for voksne indu- striarbeidere i norske kroner Kr.	Indirekte lønns- kostnader i pst. av lønn for arbeidet tid %	Totale lønns- kostnader pr. arbeidet time i norske kroner Kr.	Totale lønns- kostnader pr. arbeidet time for voksne arb. Norge = 100
Sambandsstatene	25.37 (21.02)	26	31.97	142 (118)
Sverige	20.82 (19.64)	30	27.07	120 (113)
Vest-Tyskland	15.03 (16.49)	52	22.85	101 (111)
Norge	16.22	39	22.55	100
Danmark	18.43 (18.85)	19	21.93	97 (100)
Belgia	12.61 (12.58)	69	21.31	95 (94)
Nederland	12.55 (13.34)	69	21.21	94 (100)
Sveits	14.31 (15.01)	30	18.60	83 (87)
Italia	8.98 (7.73)	99	17.87	79 (68)
Frankrike	9.43 (9.33)	70	16.03	71 (70)
Storbritannia	12.23 (9.83)	21	14.80	66 (53)
Finland	10.67 (9.91)	31	13.98	62 (58)

¹⁾ Eksklusive betaling for helge- og feriedager. Omregnet til norske kroner etter gjennomsnittlige valutakurser notert på Oslo Børs for 1972. Tall i parentes er omregnet etter valutakurser på Oslo Børs notert 15. oktober 1973.

Tabell 4 e. *Totale lønnskostnader for voksne industriarbeidere 1966—1972. Omregnet til norske kroner etter valutakurser i vedkommende år. Relative tall. Norge = 100.*

	1966	1968	1970	1972 ¹⁾
Sambandsstatene	199	184	166	142 (118)
Sverige	128	123	121	120 (113)
Vest-Tyskland	98	91	95	101 (111)
Norge	100	100	100	100
Danmark	103	97	96	97 (100)
Belgia	85	80	79	95 (94)
Nederland	78	84	80	94 (100)
Sveits	88	82	78	83 (87)
Italia	77	72	72	79 (68)
Frankrike	80	81	70	71 (70)
Storbritannia	81	66	65	66 (53)
Finland	83	65	65	62 (58)

¹⁾ Tall i parentes etter valutakursene 15. oktober 1973.

5. Forholdene på arbeidsmarkedet

Tabell 4 f viser antall konflikter og antall tapte arbeidsdager i forskjellige vest-europeiske land, både absolutt og i forhold til antall sysselsatte. Av disse tallene, som gjelder for 5-årsperioden 1966—1970 og året 1971, går det klart fram at Norge har tapt svært lite på konflikter. I enkelte andre land har derimot konfliktene skapt betydelig større problemer.

Det er liten grunn til å anta at utviklingen etter 1971 endrer noe på dette bildet.

En slik sterk grad av arbeidsro gir Norge et konkurransemessig fortrinn for land med større uro på arbeidsmarkedet.

Tabell 4 f. *Antall konflikter og tapte arbeidsdager. Gjennomsnitt 1966—70 og året 1971.*

	Konflikter		Tapte arbeidsdager			
	1966—70	1971	Antall (1000)		Pr. 1000 sysselsatte	
			1966—70	1971	1966—70	1971
Østerrike.....	—	—	31	2	13	1
Belgia	88	184	535	1240	146	328
Danmark	37	31	43	21	19	9
Finland	132	838	224	2711	105	1261
Frankrike	2296	4358	2673	4388	134	213
Vest-Tyskland	—	—	157	4484	6	168
Italia	3274	5598	17677	12949	931	685
Norge	8	10	19	9	13	6
Nederland.....	33	15	64	97	14	21
Sverige	43	60	124	839	33	217
Storbritannia	2691	2228	5540	13551	222	557
Sveits	2	11	1	7	1	2

Kilde: Year Book of Labour Statistics, 1972.

KAPITTEL 5

Anslag på konsumprisindeksen for månedene november og desember 1973.

Etter den siste prognosen fra Prisdirektoratet av 15. november d. å. vil konsumprisindeksen i de siste to måneder av 1973 utvikle seg slik:

November: 142,8 poeng
 Desember: 144,5 «

Arsgjennomsnittet for 1973 vil med de faktiske indekstall fram til og med oktober og anslagene

for årets to siste måneder, bli 139,5 poeng.

Dette gir en stigning fra årsgjennomsnittet for 1972 på 7,5 prosent. Rechnet fra desember 1972 til desember 1973 blir prisstigningen noe høyere.

Det understrekes at anslagene er usikre, og at de derfor vil kunne avvike fra de indekstall som Statistisk Sentralbyrå kommer til å beregne for de samme månedene.

KAPITTEL 6

Det internasjonale konjunkturbilde.

Den siste sterke konjunkturoppgangen i den vestlige verden tok i Sambandsstatene for alvor til høsten 1971 og noe senere i Japan og Vest-Europa. Den mest ekspansive fasen av konjunkturbølgen ble i Vest-Europa passert i løpet av høsten 1972 og månedene omkring årsskiftet 1972/73. Som vanlig i denne konjunkturfasen var vekstratene da svært høye. Det var imidlertid denne gang spesielle forhold som bidro til dette. I EF's siste årsrapport omtales disse slik:

«For første gang på lang tid har en kraftig økonomisk ekspansjon funnet sted samtidig i alle verdens industriland... Sambandsstatene, Canada, Japan og de europeiske land gir verdenskonjunktorene stimulanter som fører til rask akselerasjon i handelen med varer og tjenester. ... Samtidigheten i konjunkturoppgangen har utløst kjedereaksjoner, som i sin tur har ført til en situasjon der veksten har vært sterkere enn en kunne ha ventet selv etter de mest optimistiske prognoser. ... »

For hele den vestlige verden under ett kan *konjunktursituasjonen i øyeblikket* etter Beregningsutvalgets vurdering betegnes som en typisk høykonjunktur med stort sett sterk kapasitetsutnyttning og med en veksttakt som gjennomsnittlig svarer omtrent til kapasitetsveksten, kanskje noe sterkere enn dette i Vest-Europa og noe svakere i Sambandsstatene. Etter den uvanlig raske produksjonsøking i konjunkturoppgangens første faser, har veksten siden våren 1973 blitt noe avdempet i de fleste vestlige land. Dette har sammenheng både med etterspørselsutviklingen og med forhold på tilbudssiden. I Storbritannia og Frankrike blir produksjonsveksten høsten 1973 bremset av mangel på ledig kapasitet. Også i Vest-Tyskland er det høy kapasitetsutnyttning i en del bransjer, men den viktigste årsak til konjunkturavdempingen her er sterkt redusert etterspørselsvekst som følge av en kraftig tilstrømming av den økonomiske politikken. Samlet kapasitetsutnyttning i Vest-Tyskland har i den nåværende høykonjunktoren vært noe lavere enn i tidligere topp-perioder etter krigen. I Italia er det også en del unyttet pro-

duksjonskapasitet ennå, men her er både etterspørsel og produksjon nå i sterk vekst. Også Sverige har ligget etter i den internasjonale konjunkturoppgangen, og noen avdemping her har foreløpig neppe funnet sted. I Sambandsstatene, der konjunkturoppgangen har vart lengst, er produksjonsveksten derimot klart avdempet.

Utsiktene for 1974 blir i Nasjonalbudsjettet 1974 vurdert slik:

«Alt i alt ser det ut til at høykonjunktoren vil vare ved utover i 1974 for de fleste av Norges viktigste handelspartnere. Det skulle gi gode muligheter for økt norsk eksport og dermed solide vekstimpulser til norsk økonomi. En eventuell konjunkturavslapping i Sambandsstatene i 1974 vil neppe slå ut i sysselsettingen og produksjonen i Norge før tidligst i 1975.»

I Nasjonalbudsjettets kapittel 2 «Internasjonal bakgrunn» finnes også følgende tabell, som bygger på OECD's prognoser fra forsommeren for første halvår 1974.

Tabell 6 a. *Veksten i bruttonasjonalproduktet i en del OECD-land. Prosentvis volumendring.*

	Årlig gj.snitt 1960—1970	Fra foregående år			Fra foregående halvår beregnet som årlig rate		
		1971	1972	1973	1973		1974
					I	II	I
Belgia	5,0	3,7	4,9	5 ¹ / ₂			
Danmark	4,9	3,8	4,6	5 ¹ / ₂			
Finland	5,4	2,5	5,6	6 ¹ / ₂			
Frankrike	5,8	5,5	5,5	6	6	6	6
Italia	5,9	1,6	3,4	4 ¹ / ₂	3 ¹ / ₄	7 ¹ / ₄	5 ¹ / ₄
Nederland	5,4	4,5	4,5	5 ¹ / ₂			
Storbritannia	3,0	1,7	3,4	6 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂	3 ³ / ₄	4 ¹ / ₂
Sverige	4,7	0	2,2	5			
Vest-Tyskland	5,1	2,7	2,9	6 ¹ / ₄	8 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂
Norge	5,0	5,5	4,3	4 ¹ / ₂			
Europeiske OECD-land (veiet gj.snitt)	5,0	3,4	4,3	6			
Canada	4,8	5,8	5,8	7 ¹ / ₄	9	6	5 ³ / ₄
Japan	11,5	6,4	9,2	13 ¹ / ₂	14 ¹ / ₂	11 ³ / ₄	10 ¹ / ₂
Sambandsstatene	4,0	2,7	6,4	7 ¹ / ₄	7 ³ / ₄	5 ³ / ₄	4 ¹ / ₂
OECD-landene under ett	5,1	3,4	5,8	7 ¹ / ₄			
Norges viktigste handelspartnere ¹⁾	4,5	2,2	3,7	6,0			

1) Veksten i de ni førstnevnte landene pluss Sambandsstatene veid sammen etter verdien av norsk vare-eksport til hvert enkelt land i foregående år. I 1972 gikk ca. 80 pst. av den totale norske vare-eksport utenom skip til disse landene.

Blant de mange usikkerhetsfaktorer som gjør det vanskelig å utarbeide vel funderte vekstprognoser for hele 1974, kan det være grunn til å gi prisutviklingen spesiell omtale, fordi den kan påvirke veksten gjennom de bremsetiltak som blir satt i verk for å motvirke den. Prisstigningen, som var sterk både i Vest-Europa og i Sambandsstatene allerede da konjunkturoppgangen satte inn, er blitt betydelig stimulert av den etterspørselsøkingen som senere har funnet sted. Dessuten har de internasjonale råvareprisene steget uvanlig sterkt siden i fjor sommer. Reuter's råvareindeks lå i oktober i år vel 80 prosent høyere enn på samme tid i fjor. Prisstigningen på råvarer henger sammen både med svikt på tilbudssiden (bl. a. dårlige avlinger i 1972 i viktige jordbruksland) og med en sterk øking i etterspørselen, i stor grad konjunkturbestemt. Selv om det kan være grunn til å vente atskillig svakere stigning og til dels fall i råvareprisene i tiden fremover, må en likevel regne med fortsatt sterk oppgang i konsumprisene i den vestlige verden både i resten av 1973 og i 1974. Rett nok er veksten i etterspørselen i ferd med å avdempes i noen land, men prisvirkningene av dette vil til en viss grad motvirkes av økende kapasitetsutnytting i andre land. Dessuten er det fare for at prisstigningen i tiden fremover vil bli sterkt stimulert fra kostnadsiden. Etter EF-oppgaver viste lønnsindeksene i EF-landene en stigning fra juli i fjor til juli i år som varierte mellom 11 prosent (Vest-Tyskland) og 25 prosent (Italia) (se kap. 4 for flere detaljer).

På denne bakgrunn er det rimelig å vente at flere større land i tiden fremover vil prioritere prisstigningsproblemet i sin økonomiske politikk, som trolig vil bli ytterligere strammet til i 1974. Samtidig vil de bremsetiltakene som allerede er gjennomført etterhvert få full gjennomslagskraft. En må således regne med en etterspørselsutvikling som i løpet av 1974 kan føre til fortsatt avdemping av produksjonsveksten.

Det foreligger ennå ikke prognoser fra de internasjonale organisasjoner for hele 1974. Etter Beregningsutvalgets mening kan det være rimelig å regne med at bruttonasjonalproduktet for hele OECD-området under ett vil øke med 4—4,5 prosent i volum fra 1973 til 1974, mot ca. 7 prosent året før. En har da antatt at veksten i 2. halvår 1974 vil bli svakere enn i første halvår. Veksten kan ventes å bli sterkest redusert i Sambandsstatene, Storbritannia og Vest-Tyskland. For Italia og kanskje også for Sverige kan en derimot vente en noe sterkere vekst i 1974 enn i 1973.

En har ovenfor ikke tatt hensyn til de virkninger som en eventuell langvarig oljeblokade vil kunne få for produksjonen i Vest-Europa. Det foreligger foreløpig alt for få holdepunkter til at disse virkninger kan bedømmes med noen som helst sikkerhet. Det synes imidlertid klart at en energikrise — hvis den blir så alvorlig at produksjonen må trappes ned — allerede i løpet av 1. halvår 1974 kan komme til å endre det internasjonale konjunkturbilde radikalt.

KAPITTEL 7

Utviklingen i eksport- og importprisene.

Beregningsutvalget har på grunnlag av materiale lagt fram av tjenestemenn fra Handelsdepartementets avdeling for utenrikshandel og i samarbeid med disse tjenestemenn forsøkt å anslå prisutviklingen for eksport- og importvarer for 1973 og 1974.

1. Hovedtallene. Bytteforholdet.

I tabell 7.1 har en gitt opplysninger om utviklingen i eksport- og importprisene samt bytteforholdet for varer (uten skip) fra 1971 til 3.

kvartal 1973. I tabellen har en videre stilt opp to sett anslag for årene 1973 og 1974. Det ene settet (tall i parentes) gir anslag for prisutviklingen slik denne kan antas å ville ha blitt dersom kronkursen ikke hadde blitt endret, mens det annet sett av tall gir anslag for prisutviklingen etter oppskrivningen av den norske kronen med 5 prosent den 16. november 1973. Regnskapstallene er Statistisk Sentralbyrås indekstall. Disse blir av Byrået bare offentliggjort avrundet til hele tall, men er her gjengitt med en desimal.

Tabell 7.1 Eksportpriser, importpriser og bytteforhold 1971—1973 og anslag for 1974. Indekser, 1970 = 100.

	Eksportprisindeks		Importprisindeks		Bytteforhold	
1971, året		104,2		105,3		99,0
1972, 1. kvartal		101,1		105,2		96,1
2. kvartal		100,9		106,4		94,8
3. kvartal		101,9		104,9		97,1
4. kvartal		106,1		108,6		97,7
året		102,5		106,4		96,3
1973, 1. kvartal		106,4		107,9		98,6
2. kvartal		110,4		109,4		100,9
3. kvartal		113,8		112,2		101,4
4. kv. ansl.	(120,2)	119,0	(117,3)	116,2	(102,5)	102,5
året, anslag	(112,7)	112,4	(111,7)	111,4	(100,9)	100,9
1974, året, anslag	(125,4)	120,8	(122,9)	118,0	(102,0)	102,3

Beregningsutvalget understreker at det knytter seg betydelig usikkerhet til prisanslagene for 1974 i tabell 7.1 og ellers i dette kapittel. Usikkerheten gjelder først og fremst hvor sterk den internasjonale prisoppgangen vil bli, men også at det så kort tid etter kroneoppskrivningen er vanskelig å avgjøre hvilken dempende effekt denne vil ha på eksport- og importprisene regnet i kroner. At tallene i tabell 7.1 og i det følgende er gitt med en desimal, er således ikke uttrykk for hvilken sikkerhet Beregningsutvalget mener at tallene har.

Alle anslag i kapitlet bygger på den forutsetning at problemene i forbindelse med oljeleveransene fra Midt-Østen ikke får avgjørende virkninger for produksjonen i den vestlige verden.

Hvis Midt-Østen-landenes reduksjon av oljeleveransene blir opprettholdt gjennom lengre tid, vil det meget hurtig kunne få følger for produksjonsnivået i de vestlige land og dermed for deres etterspørsel etter råvarer og halvfabrikata fra bl. a. Norge. Svakere markeder kan i så fall bli resultatet. Men perspektivene er ikke entydige. Det kan ikke utelukkes at en oljekrise kan gi produkter fra norsk kraftkrevende industri, basert på elektrisk kraft, bedre markeder enn de ellers ville ha hatt, idet konkurrerende produkter til dels er basert på oljekraft og derfor kan bli hardere rammet.

2. Nærmere om eksportprisene.

I nasjonalbudsjettet for 1974 ble det antatt at de gjennomsnittlige eksportpriser ville gå opp med 8,6 prosent fra 1972 til 1973 og videre med 5,0 prosent fra 1973 til 1974. Utviklingen siden nasjonalbudsjettet ble utarbeidet, tyder på at den internasjonale prisstigning vil bli en god del sterkere enn nasjonalbudsjettet regnet med. Samtidig er det klart at oppskrivningen av den norske krone med 5 prosent fra 16. november 1973, vil få konsekvenser for prisutviklingen på norske eksportvarer regnet i kroner.

Oppstillingen i tabell 7.2 viser prosentvise endringer i eksportprisene (regnet i kroner) i 1972 fordelt på hovedgrupper av varer og anslag for utviklingen i 1973 og 1974. Anslagene for 1973 og 1974 er gitt i to alternativer, nemlig utviklingen slik den framstilte seg som sannsynlig før kroneoppskrivningen («anslag uten revaluering») og utviklingen slik Beregningsutvalget nå antar den vil bli («anslag med revaluering»).

Bak totalutviklingen i de 3 første kvartaler i år, ligger en meget ujevn utvikling for de enkelte varer. Det er først og fremst fiskemel, med om lag fordobling av prisen, som har trukket gjennomsnittet opp. Men også for en rekke andre varer har prisstigningen vært betydelig. Det finnes imidlertid også flere tradisjonelle eksportvarer hvor de registrerte, gjennomsnittlige eks-

Tabell 7.2. Faktiske og antatte endringer i eksportprisene 1972—1974. Hovedgrupper av varer.

	Eksport 1972 Mill. kr.	Prosentvis endring i gjennomsnitts- prisene fra foregående år				
		1972	Anslag uten revaluering		Anslag med revaluering	
			1973	1974	1973	1974
1. Fisk og fiskevarer unntatt fiskemel	1 787	7	12	10	11 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂
2. Fiskemel, marine olje- og fettprodukter . . .	834	—12	73	3	72	— 1
3. Treforedlingsprodukter	1 951	— 4	6	17	5 ¹ / ₂	12
4. Mineraler, malmer og metaller	5 532	— 8	5	10 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂
5. Mineralolje og mineralolje- og kullprod. . .	556	— 6 ¹ / ₂	21	30	20	25
6. Kjemiske produkter	1 643	2	5	12 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂	8 ¹ / ₂
7. Verkstedindustriprodukter	3 171	9	7	10	6 ¹ / ₂	8
8. Andre varer	2 752		8 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	8	6
I alt (varer uten skip)	18 226	— 1,6	10	11,2	9,7	7,4

portpriser i norske kroner bare har vist moderat øking, til tross for oppgang i de internasjonale prisnoteringer. For aluminium, nikkel og enkelte ferrolegeringer lå de oppnådde eksportpriser fram til og med september endog lavere enn i samme periode i fjor. Dette hadde særlig sammenheng med leveringer under gamle kontrakter og den relative revaluering av den norske krone i vår. Kroneoppskrivningen i november kom så sent at den bare vil få liten virkning for de oppnådde eksportpriser i 1973. Medvirkende til dette vil være at omkring halvdelen av vareeksporten selges i norske kroner.

Markedene for våre viktigste eksportvarer må i øyeblikket fortsatt betegnes som meget faste. Hvis ikke kronen var blitt revaluert, kunne en etter Beregningsutvalgets mening ha regnet med en fortsatt meget betydelig oppgang i de registrerte eksportpriser i 1974 etter hvert som gamle kontrakter løper ut. Også som følge av den prisoppgang som har funnet sted i 1973, kunne en ha ventet at de gjennomsnittlige eksportpriser i 1974 ville ha ligget godt over nivået i 1973.

Etter at kronen er skrevet opp, vil norske eksportørers muligheter for å opprettholde sine priser i norske kroner ved inngåelse av nye kontrakter, avhenge av hvor sterk de står i markedet, uansett hvilken valuta kontrakten slutes i. Hvis det for varen gjelder en internasjonal markedspris i utenlandsk valuta som de norske eksportører ikke har noen muligheter for å påvirke, vil deres priser i norske kroner bli redusert tilsvarende revalueringen. Dreier det seg deri-

mot om varer hvor norske eksportører har en sterkere posisjon i markedet, vil de helt eller delvis kunne opprettholde sine priser. Markedsforholdene for størstedelen av vareeksporten må antas å være slik at norske eksportører ikke har noen vesentlige muligheter til å påvirke den internasjonale markedsprisen. Det betyr at for de fleste nye kontrakter som blir inngått, må en regne med at revalueringen vil slå fullt ut i eksportprisene regnet i norske kroner. Dette vil gjelde selv under de rådende gunstige konjunkturer, og med eventuelt svakere konjunkturer vil norske eksportørers muligheter for helt eller delvis å opprettholde sine kronepriser trolig bli ytterligere redusert.

3. Nærmere om importprisene.

I gjennomsnitt for de tre første kvartaler i år lå Statistisk Sentralbyrå's indeks for importpriser ca. 4 prosent høyere enn i tilsvarende periode i 1972 og ca. 3 prosent høyere enn årgjennomsnittet for 1972. Denne stigning er langt mindre enn det man umiddelbart skulle ha ventet som følge av den økning som har funnet sted i verdensmarkedsprisene. Medvirkende til denne relativt lave prisstigning har vært både valutakursendringene og den relative oppskrivning av den norske krone som fant sted på vårparten, og at importen til dels har funnet sted på basis av langsiktige kontrakter.

I Nasjonalbudsjettet 1974 er det for 1973 regnet med en stigning i importprisene på 3,6 prosent. I lys av den stigning som har funnet sted i

de siste måneder, regnet man før revalueringen med at importprisene ville vise en stigning på ca. 5 prosent fra 1972 til 1973. I og med den korte tid som gjenstår av året, må revalueringen i november antas å ville få relativt liten virkning på gjennomsnittet for hele 1973, anslagsvis 0,3 prosent.

I løpet av det siste året har verdensmarkedsprisene på mange råvarer steget meget sterkt. Prisstigningen henger sammen med både svikt på tilbudssiden, spesielt for landbruksvarer, og sterk økning i etterspørselen. Særlig sterk har prisstigningen eksempelvis vært for bomull, ull, korn, trelast og plastråstoffer. Den pågående oljekrise vil også komme til å medføre betydelige prisøkninger for olje og oljeprodukter. Selv om den internasjonale stigningen i råvareprisene, bortsett fra oljeprisene, nå synes å ha kulminert, vil den stigning som allerede har funnet sted etter hvert måtte slå sterkere ut i de norske importpriser. Det gjelder prisene både på råvarer og mer bearbeidde varer.

For en del varegruppers vedkommende vil stigningen i importprisene ennå i noen tid bli en

del dempet av virkningene av eldre langsiktige kontrakter. Men etter hvert som disse utløper, må en vente at den internasjonale prisstigning vil slå stadig sterkere ut i norske importpriser.

Før revalueringen i november ble økningen i importprisene fra 1973 til 1974 anslått til ca. 10 prosent. Hvilken effekt revalueringen vil få på importprisene, vil være avhengig av hvor stor del av importen som foregår i utenlandsk valuta og i hvilken utstrekning de utenlandske leverandørers priser ved eksport til Norge vil bli oppjustert som følge av revalueringen. For en stor del av importvarene vil det norske marked være relativt beskjedent og revalueringen vil trolig slå fullt ut i de fleste importvareprisene regnet i norske kroner.

Om lag 80 prosent av vareimporten betales i utenlandsk valuta. Den ensidige oppskrivning av kronen med 5 prosent, må etter dette antas å ville gi et relativt stort utslag i importprisene også på kort sikt, anslagsvis 4 prosent. Alt i alt antar Beregningsutvalget at en nå kan anslå den gjennomsnittlige økning i importprisene fra 1973 til 1974 til ca. 6 prosent.

NOU

Norges offentlige utredninger 1972 og 1973

- Stortinget:**
Stortingets kontroll med forvaltningen m. v. NOU 1972: 38.
- Statsministeren:**
Bruken av Norges naturressurser. NOU 1972: 1.
- Departementet for handel og skipsfart:**
Finansieringsordningen for velferdsvirksomheten for sjøfolk. NOU 1973: 4.
Kostholdet til sjøs. NOU 1973: 10.
Omførelse av arbeidstilsyn for skip. NOU 1973: 13.
- Finans- og tolldepartementet:**
Programbudsjettering. NOU 1972: 5.
Skattlegging av boliger. NOU 1973: 3.
Skogbeskatningen. NOU 1973: 9.
Programbudsjettering. NOU 1973: 23.
- Fiskeridepartementet:**
Konsesjonsordninger i fiske. NOU 1972: 24.
Klippfisk- og saltfiskeeksporten. NOU 1972: 26.
Losrekuttering og losutdanning m. v. NOU 1973: 44.
Om fiske i sjøen på søn- og helligdager. NOU 1973: 45.
- Forbruker- og administrasjonsdepartementet:**
Statens Innkjøp. NOU 1972: 19.
Bensinomsætningen. NOU 1972: 35.
Førskoler. NOU 1972: 39.
Tilleggsberegninger. NOU 1972: 42. Jfr. NOU 1972: 10.
Velferdstiltak for de ansatte i staten. NOU 1972: 43.
Salgstider for utsalgsteder. NOU 1973: 7.
Dagspressens økonomi. NOU 1973: 22.
Om prisproblemer. NOU 1973: 36.
Om prisstøptiltak. NOU 1973: 42.
Planlegging av databehandlingen i forvaltningen. NOU 1973: 43.
Administrative og økonomiske konsekvenser av lover m. v. NOU 1973: 52.
Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974. NOU 1973: 53.
- Forsvarsdepartementet:**
Tjenestetiden i Forsvaret. NOU 1972: 32.
Skjenking av øl i Forsvarets mannskapskantiner. NOU 1973: 27.
Kvinnetjenesten i Forsvaret. NOU 1973: 37.
- Industridepartementet:**
Utbyggingsplan for Tinn kommune. NOU 1972: 9.
Ilandføring av petroleum. NOU 1972: 15.
Erstatningsansvar for forurensingsskader. NOU 1973: 8.
Norsk konfeksjonsindustri og dens konkurranseevne. NOU 1973: 40.
- Iustis- og politidepartementet:**
Godsbefordring til sjøs. NOU 1972: 11.
Gjennomføring av lovkonvensjoner i norsk rett. NOU 1972: 16.
Ejendomsforhandling og konkurs. NOU 1972: 20.
Om odelsretten og åsætsretten. NOU 1972: 22.
Erstatningsansvar for skade ved oljesøl fra skip. NOU 1973: 46.
Om odelsprosessen. NOU 1973: 47.
- Kirke- og undervisningsdepartementet:**
Utdanning av musikk lærere i skolen. NOU 1972: 6.
Forvaltningsutdanning. NOU 1972: 7.
Fusflidsskolene. NOU 1972: 12.
Norsk Rikskringkasting - Organisasjon og ansettelsesvilkår. NOU 1972: 25.
Restens arbeidsoppgaver og kravene til presteutdanningen. NOU 1972: 31.
Sikkerhetsopplæring av sjøfolk. NOU 1972: 37.
Kommunallinjen ved Norges kommunal- og sosialskole. NOU 1972: 40.
Faksenopplæring for alle. NOU 1972: 41.
Kunstnerstipend. NOU 1973: 2.
Sikkerhetsundervisning i de maritime skoler. NOU 1973: 14.
Utdanning av spesialpedagoger. NOU 1973: 15.
- Lederopplæring. NOU 1973: 20.
Etterutdanning av maskinister og maskinsjefer i Handelsflåten. NOU 1973: 24.
Matematikk i grunnskolen. NOU 1973: 33.
- Kommunal- og arbeidsdepartementet:**
Arbeidstid i jordbruket. NOU 1972: 3.
Boligformidling. NOU 1972: 4.
Valg av fylkesting. NOU 1972: 13.
Oppsigelse ved nådd pensjonsalder etter lov om folketrygd. NOU 1972: 21.
Kommunaladministrative ordninger for visse oppgaver i Oslo-området. NOU 1972: 27.
Kommuneinndelingen i Hamar og Hedmarksbygdene. NOU 1972: 34.
Åpne eller lukkede møter i formannskap, fylkesutvalg m. v. NOU 1973: 1.
Boliger for studenter og elever. NOU 1973: 5.
Den tvungne voldgifts problem i norsk arbeidsliv. NOU 1973: 6.
Ansattes medbestemmelsesrett i statselskaper. NOU 1973: 11.
Innvandringspolitikk. NOU 1973: 17.
Kommunal- og arbeidsdepartementet. Overføring av arbeidsoppgaver til fylkene. Delegering av myndighet. NOU 1973: 29.
Opprettelse av rådmannskontorer i fylkeskommunene. NOU 1973: 34.
Personvalget ved stortingsvalg og kommunevalg. NOU 1973: 38.
Ervervsmessig hjemmearbeid. NOU 1973: 39.
Støtte til visse skogdistrikter. NOU 1973: 48.
- Landbruksdepartementet:**
Avsetning av skogsvirke på Vestlandet. NOU 1973: 16.
Statens sauvalgster. NOU 1973: 21.
Eiendomsdeling, kartforretning m. v. NOU 1973: 31.
- Lønns- og prisdepartementet:**
Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 1972. NOU 1972: 10.
- Miljøverndepartementet:**
Om landsdelsplan for Nord-Norge. NOU 1972: 33.
Regionalstatistikk. NOU 1972: 44.
Naturvern på Svalbard. NOU 1973: 19.
Om landsdelsplan for Agder og Rogaland. NOU 1973: 28.
Resirkulering og avfallsbehandling. NOU 1973: 51.
- Samferdselsdepartementet:**
Røykenbanen. NOU 1972: 8.
Klortransport i Norge. NOU 1972: 14.
Langtidsplan for NSB fram til 1980. NOU 1972: 18.
Innenlandske flyruter. NOU 1973: 50.
- Sosialdepartementet:**
Erstatning ved yrkesskader. NOU 1972: 2.
Alkoholismensorgen. NOU 1972: 17.
Utdanning av sosial- og helsepersonell. NOU 1972: 23.
Legemiddelkontrollens fremtidige organisasjon. NOU 1972: 28.
Samarbeid om planlegging og drift av sykehus i Akershus, Oslo og Østfold. NOU 1972: 29.
Sosiale tjenester. NOU 1972: 30.
Særskilt vedlegg: Oversikt over de viktigste hjelpe- og stønadsordninger innen helse- og sosialsektoren.
Retningslinjer for godkjenning av rekonvalesentehjem, kurbad o. l. NOU 1972: 36.
Organisasjonsmønster for sykepleietjenesten på postplan. NOU 1973: 12.
Alkoholismensorg. NOU 1973: 18.
Omsorg for psykisk utviklingshemmede. NOU 1973: 25.
Eldres helse, aktivitet og trivsel. NOU 1973: 26.
Regulering av grunnbeløpet i Folketrygden. NOU 1973: 30.
Sykehusbygg. NOU 1973: 32.
Systematiske tiltak for en bedre primær helsetjeneste. NOU 1973: 35.
Tjenestepensjon i staten. NOU 1973: 41.
Utdanning av personell i aldersinstitusjoner. NOU 1973: 49.

STORTINGETS OG REGJERINGENS PUBLIKASJONER

Stortingsproposisjoner

Forslag til vedtak fra Regjeringen i saker som Stortinget skal ta stilling til.

Abonnement: kr. 72,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Stortingsmeldinger

Inneholder bl.a.: Statsregnskapet, meldinger til Stortinget om arbeidet i statens bedrifter, meldinger om planer som Regjeringen vil sette i verk i framtida osv.

Abonnement: kr. 72,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Odelstingsproposisjoner

Regjeringens lovforslag.

Abonnement: kr. 48,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Dokumenter

Omfatter bl.a.: Riksrevisjonens antegnelser, Grunnlovsforslag, Private lovforslag, Svar fra Regjeringen på forslag og henvendelser oversendt av Stortinget, Sivlombudsmannens og Ombudsmannsnemndas innberetninger m.m.

Abonnement: kr. 18,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Innstillinger til Stortinget

Stortingskomitéenes vurderinger av de enkelte proposisjoner og meldinger, og komitéenes forslag til vedtak i Stortinget (Innst. S.).

Abonnement: kr. 24,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Innstillinger til Odelstinget

Stortingskomitéenes vurderinger av lovforslag og odelstingsmeldinger samt komitéenes forslag til vedtak i Odelstinget (Innst. O.).

Abonnement: kr. 24,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Stortingstidende

Stenografiske referater fra møtene i Stortinget, Odelstinget og Lagtinget.

Abonnement: kr. 20,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Saksregister

Omfatter register for alle ovennevnte trykksaker. Utarbeides etter endt sesjon.

Abonnement: kr. 12,— pr. sesjon fritt tilsendt.

Lover

Etter endt sesjon samles de i sesjonen vedtatte lover i ett hefte.

Pris: kr. 12,— fritt tilsendt.

«Publikasjonsliste fra Storting og Regjering»

Liste over offentlige publikasjoner som foreligger trykt. Kommer ut ca. hver 14. dag under stortings-sesjonen.

Abonnementpris kr. 6,— pr. sesjon. Statsinstitusjoner får listen fra Statens trykksakekspedisjon.

Abonnement

kan tegnes hos Universitetsforlaget, Avdeling for offentlige publikasjoner, Stensberggt. 25, Oslo 1. Postgirokontø: 20 97 55.

Abonnenter som tegner abonnement etter 1. oktober får tilsendt de dokumenter som utkommer etter tegningsdagen.

Enkeltbestillinger.

Nye og eldre proposisjoner, meldinger m.v., samt utredninger kan bestilles gjennom bokhandelen eller i Universitetsforlaget. Prisen fastsettes da etter trykksakens sidetall.

Statsinstitusjoner bestiller i Statens trykksakekspedisjon, Oslo-Dep, Oslo 1.